

*Un salt endavant en la reducció
de les desigualtats!*

Pla Estratègic d'Acció Social 2016-2025

Sabadell

Setembre de 2016

Regidoria d'Acció Social

Àrea d'Acció Social i Cultura

Ajuntament de Sabadell

Sumari

1. Introducció	4
2. Metodologia	6
2.1 Fase de prediagnòstic	8
2.1.1 Jornada amb l'equip de professionals d'Acció Social – 6 de novembre.....	8
2.1.2 Document marc del procés: el Prediagnòstic Social de Sabadell	9
2.2 Fase de diagnosi	9
2.2.1 Jornada “L’emergència social” – 20 de febrer de 2016.....	9
2.2.2 Jornada de “Síntesi del diagnòstic social” – 30 d’abril de 2016	10
2.3 Fase propositiva	10
2.3.1 Jornada amb professionals de l'Ajuntament – 13 de maig de 2016.....	11
2.3.2 Jornada propositiva – 2 de juliol de 2016	11
2.3.3 Jornada de millores organitzatives – 18 de juliol de 2016	12
2.4 Fase de validació del PEAS	12
2.5 Desplegament del PEAS	13
2.6 Dades clau sobre el procés d’elaboració del PEAS	15
2.7 Entitats participants en el procés	16
3. Diagnosi	17
3.1 Anàlisi de l’entorn sabadellenc	17
3.1.1 Estructura de la població.....	17
3.1.2 Habitatge	17
3.1.3 Ocupació	18
3.1.4 Pobresa	18
3.1.5 Infografia social de Sabadell	20
3.2 Necessitats socials detectades.....	21
3.2.1 Infància, adolescència i joventut	21
3.2.2 Alimentació adequada	25
3.2.3 Atenció a la dependència i a la discapacitat.....	27
3.2.4 Exclusió residencial i pobresa energètica	31
3.2.5 Persones sense llar i en situacions de pobresa severa	35
3.3 Mapa de ciutat de necessitats i risc social.....	38

4. El Pla Estratègic d'Acció Social (PEAS).....	39
4.1 L'estructura general del Pla	39
4.2 Principis.....	41
4.1 Els pilars bàsics.....	43
4.3 Estructura de Pilars	44
4.5 Millores organitzatives	52
5. Avaluació i seguiment.....	57
5.1 Objectius i plantejament de l'avaluació i seguiment.....	57
5.2 Pla de treball anual d'avaluació i seguiment.....	57
5.2.1 Espais de seguiment, avaluació i rendició de comptes:.....	57
5.2.2 Productes.....	59

1. Introducció

El document que teniu a les mans, denominat *Pla Estratègic d'Acció Social Sabadell 2025: un salt endavant en la reducció de les desigualtats!* és el resultat del **procés de treball desenvolupat des del mes de novembre de 2015 fins al juliol de 2016 per més de 260 persones de diversos àmbits de la nostra ciutat**. L'estructura final compta amb un total d'11 principis, 4 pilars, 14 objectius estratègics, 77 objectius específics i 24 objectius organitzatius que han estat elaborats i consensuats per personal professional de l'Ajuntament de Sabadell, tècnics/es, voluntariat i activistes de les entitats i plataformes socials, conjuntament amb persones en representació dels grups polítics de la ciutat. Tots i totes plegats hem treballat durant aquests 9 mesos per elaborar l'eina que considerem essencial per a començar a realitzar un canvi significatiu davant dels reptes socials que tenim a Sabadell.

La crisi econòmica iniciada el 2008 ha impactat fortament Catalunya, i Sabadell no és una excepció. La taxa de risc de pobresa a Catalunya es va situar l'any 2015 en el 19%. La pobresa material severa, que mesura el percentatge de persones que se situen per sota del que es considera materialment necessari per viure de manera digna, se situava l'any 2008 en el 2,3% de la població catalana, mentre que l'any 2014 el percentatge ascendia al 6,3%. A Sabadell podem trobar indicadors socials que exemplifiquen clarament l'impacte social de la crisi. N'és un exemple el nombre d'ajudes per a subministraments bàsics, que van passar d'un total de 16 l'any 2008 a un total de 3.194 l'any 2015. Tots som plenament conscients que la realitat social de la ciutat en els últims 8 anys ha canviat excepcionalment. Les dades i xifres que tenim sobre el canvi que ha patit la ciutat són dramàtiques. Les hem recollit en el capítol de diagnòstic del present document i evidencien i mesuren la magnitud de la situació social a Sabadell.

4

La situació excepcional ens aboca a cercar i dissenyar una resposta diferent i ambiciosa. La idea original d'aquest pla es basa en construir una resposta que compleixi 5 requisits importants: abordar les desigualtats, incorporar la participació, tenir en compte l'evidència científica, assegurar que el pla estratègic sigui viable i anar d'una visió sectorial de la política a una de més transversal.

La voluntat de dissenyar un pla que abordi les causes de les desigualtats ens ha obligat a anar més enllà del dia a dia, tot canviant la manera en que abordem el conjunt dels aspectes socials: quina orientació donem als nostres serveis, com tractem la ciutadania, com ens organitzem, quina coordinació existeix entre els diferents agents involucrats o quin tipus de noves actuacions i serveis cal impulsar. En aquest sentit, ha estat un aspecte important analitzar profundament com s'està responenent per una banda, a les situacions d'emergència social i com abordem, per una altra banda, els factors que porten les persones a la pobresa. Només d'aquesta manera podrem evitar la cronificació de la pobresa. En el present document doncs, no es recullen els objectius de treball del dia a dia. El que es fa és concentrar-se en aquells objectius i línies estratègiques que ens han de permetre donar una volta a la situació social de la ciutat.

La participació ha estat un altre dels elements clau en tot el procés. La participació és important no només per garantir que tothom pot aportar el seu enfoc

i la seva opinió en el full de ruta de l'acció social municipal, sinó per garantir que tothom remi en la mateixa direcció a partir d'ara. Els grans canvis necessiten d'un acord previ, d'un marc consensuat on tothom se senti còmode i que permeti generar un impacte social real. És per aquesta raó que s'han articulat espais de participació com les 3 jornades amb les entitats socials, les 2 jornades amb equips professionals de l'Ajuntament, o 3 reunions de treball amb els grups municipals del consistori. L'esforç en garantir espais, activitats i treball participatiu de qualitat s'ha traduït en unes molt bones valoracions per part dels participants. Cal destacar les valoracions en quant a les jornades celebrades, amb una mitjana de 8,1 sobre 10, els ponents que han participat durant tot el procés, que han rebut una valoració mitjana de 8,2, o la proposta d'articulat d'objectius del PEAS, que va obtenir una valoració per part de les entitats participants d'un 8,5 sobre 10.

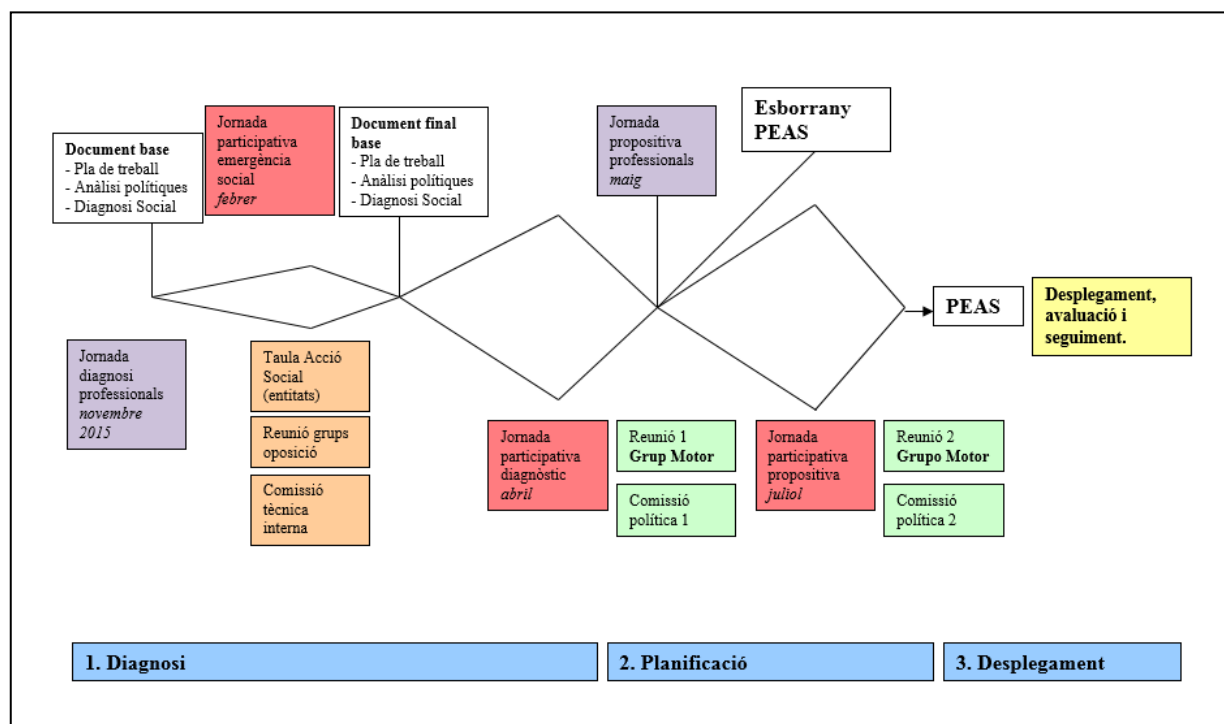
Un altre dels aspectes clau ha estat la incorporació de l'evidència científica a l'hora de dissenyar els continguts dels tallers participatius i a l'hora d'elaborar tant els objectius del pla estratègic com les primeres actuacions i serveis que s'estan desplegant. L'aportació de la evidència implica que davant de les idees i propostes que es posen sobre la taula, es fa una recerca d'experiències arreu del món que han demostrat tenir impacte. Hem incorporat aquest coneixement per acabar de concretar què i com cal acabar de concretar les idees que han aparegut durant el procés participatiu. Aquest és un aspecte clau que fa possible desenvolupar una línia de treball de laboratori social amb rigorositat, fent de Sabadell un referent per a la innovació en l'àmbit social.

Un dels reptes de la planificació estratègica dins l'àmbit públic és que de vegades costa de portar-los a la pràctica. Tenir en compte aquest aspecte és una preocupació que han mostrat alguns dels participants. Per aquesta raó s'ha optat per construir un pla orientat a la pràctica, que ha permès elaborar instruments pràctics que es posaran en funcionament un cop s'hagi aprovat el pla. De la mateixa manera, i amb l'objectiu de garantir el desplegament de l'estratègia, es preveuen mecanismes de seguiment i avaluació perquè tant les entitats socials com els grups polítics puguin rendir comptes al govern municipal. Es poden conèixer els detalls del desplegament, l'avaluació i el seguiment en els capítols corresponents del present document.

Finalment, cal destacar que el PEAS s'ha fet amb l'ambició de que vagi més enllà del treball que desenvolupa la regidoria d'Acció Social. El repte de reduir les desigualtats socials és ambiciós, i per això requereix que les accions que es prenguin impliquin indirectament també a altres serveis de l'Ajuntament, així com al conjunt de les entitats socials. Amb la voluntat de comptar amb el compromís no només de les entitats i de la regidoria d'acció social, sinó també de la resta de regidories del consistori, s'ha implicat en tot aquest procés a altres serveis municipals com participació, educació, salut, cultura, esports, comerç, promoció econòmica i drets civils.

2. Metodologia

El Pla Estratègic d'Acció Social (PEAS) és el producte final d'un procés participatiu que s'ha realitzat entre els mesos de novembre de 2015 i juliol de 2016, en el qual han participat el conjunt d'agents i entitats, equips professionals, persones expertes en diferents matèries i càrrecs electes de Sabadell. En total 269 persones. En aquest capítol es detalla el procés seguit per a l'elaboració del Pla, que també queda resumit en el present gràfic.

La metodologia emprada ha anat sempre orientada a:

- La recerca del **màxim consens** possible, especialment a l'hora de la prioritització/decisió.
- L'assoliment **d'un registre d'opinions ampli**, és a dir, aportacions amb la voluntat de recollir el màxim d'aportacions possible; així com de sensibilitats, enfocis i esferes professionals.
- La **legitimitat** de l'anàlisi i l'acció propositiva a través d'un gran nombre de participants.
- La utilització d'una metodologia clara i **dirigida per dinamitzadors formats**, amb l'objectiu d'extreure de manera ordenada el màxim de proposicions de les persones participants.
- Tot procurant que esdevingués, com a valor afegit, **un procés formatiu** en habilitats de diagnòstic de déficits i d'elaboració d'objectius de millora per les persones participants en el procés.
- I per fi, **la cerca de concreció** mitjançant l'anàlisi i l'acció cap a l'assoliment d'un canvi social tangible.

Els espais formals que s'han fet servir de manera sistemàtica han estat:

- 1- Tres jornades de treball amb les entitats i agents socials de la ciutat. L'objectiu d'aquestes jornades ha estat la detecció de necessitats, la generació de propostes i la prioritització d'objectius i actuacions.
- 2- Tres jornades amb equips professionals de l'Ajuntament de Sabadell, concretament de l'àrea d'acció social i d'altres serveis amb connexió amb l'àmbit social. L'objectiu d'aquestes jornades ha estat la detecció de necessitats, la generació de propostes i la prioritització d'objectius i actuacions.
- 3- L'activitat d'un Grup motor (format per experts de diferents esferes professionals). L'objectiu del grup ha estat la validació del procés i de l'estructura d'objectius del PEAS, que s'ha reunit dues vegades entre gener i juliol de 2017.
- 4- L'espai de consens polític, format pels grups municipals amb representació al ple, que van mantenir diverses trobades entre el gener i el juliol de 2016.

Cal destacar també que s'ha garantit en tot moment la transparència del procés mitjançant la utilització de l'entorn web *Consensus* de l'Ajuntament, on s'han anat publicant els materials de treball i les convocatòries per les jornades de treball. En aquest sentit, ha estat notable l'avaluació sistemàtica de cadascuna de les jornades de treball a través de documents de retorn de cadascuna, la valoració mitjana de l'experiència atorgada per les persones participants ha estat de 8,1 sobre 10.

També s'ha comptat amb la participació i la ponència en la majoria de les jornades realitzades amb equips professionals i entitats socials de càrrecs polítics i persones expertes que han aportat les seves visions sobre el desenvolupament dels processos participatius i l'afrontament actual de les problemàtiques socials.

Així, s'ha comptat amb la participació de la molt honorable Sra. **Dolors Bassa i Coll**, actual consellera de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, mestra i psicopedagoga de formació a més de política i activista sindical; Del Sr. **Jordi Tolrà i Mabilon**, historiador i periodista de formació i especialista en inclusió social, el qual va dirigir el Pla d'Inclusió Social de la ciutat de Barcelona 2012-2015 i va participar en la creació i posada en funcionament del programa VinclesBCN, premiat amb el Grand Prize del Bloomberg Mayor's Challenge a la millor iniciativa d'innovació social; La Sra. **Cristina Sánchez Miret**, Doctora en Ciències Polítiques i Sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona experta en estructura i desigualtats socials, i professora titular a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat de Girona; I el Sr. **Miquel de Paladella**, economista, emprenedor social i expert en innovació social, el qual ha fundat diverses organitzacions en l'àmbit de les microfinances i l'educació, la més recent de les quals ha estat UpSocial.

Durant tot el procés la secretaria tècnica d'Acció Social ha tingut el paper de coordinació. Més concretament ha desenvolupat les funcions de preparació de les sessions, buidat de les aportacions de les diferents jornades així com el retorn documental a les persones participants, contribuint de manera significativa amb la formulació definitiva del PEAS.. Finalment, el procés ha permès disposar per primera vegada d'un document de **Diagnòstic social** de la ciutat, en què es destaquen uns

Mapes de necessitat social per àmbits clau. En base a aquest diagnòstic s'ha formulat una **estructura d'objectius (PEAS)**, conformada per **3 grans blocs: uns principis rectors, quatre pilars que busquen generar canvis en els factors generadors de desigualtat, i finalment uns objectius organitzatius interns** (podeu consultar el conjunt de l'estructura en el punt "4.1 L'estructura general del pla" del present document).

Així, podem distingir tres fases bàsiques en el desplegament d'aquest procés:

2.1 Fase de prediagnòstic

Com a pas previ del procés participatiu, que ha permès la redacció final del PEAS, es van dur a terme jornades amb professionals d'Acció Social amb l'objectiu d'implicar-los en el procés d'elaboració del document del *Prediagnòstic Social de Sabadell*. La segona, va ser la redacció d'aquest document i la seva posterior publicació.

L'equip de dinamització: La majoria de sessions (a excepció de les realitzades pel grup motor i la comissió política) han estat dinamitzades per un grup de professionals d'Acció Social prèviament formats. L'equip inicial el van formar 9 professionals que van rebre una formació específica sobre les eines participatives bàsiques.

Seguint el principi de participació que ha seguit el procés d'elaboració del PEAS, en les sessions de treball realitzades, l'espai dedicat al treball en grup ha estat el més rellevant.

En aquest aspecte la figura del dinamitzador/ora ha esdevingut clau tant per compliment de l'objectiu establert de cadascuna de les sessions com per recollir en el PEAS les aportacions de les persones participants.

2.1.1 Jornada amb l'equip de professionals d'Acció Social – 6 de novembre

Aquesta jornada es va dur a terme el 6 de novembre de 2015 amb la finalitat d'identificar les necessitats socials detectades per l'equip de professionals en el seu treball diari, així com recollir les possibles millores estratègiques i organitzatives per afrontar aquestes situacions.

En la jornada van participar 130 professionals de l'àrea d'Acció Social. Dividits en 9 grups de treball i mitjançant una dinàmica participativa cada grup va prioritzar aquells àmbits en què detectaven que la seva intervenció hauria d'intensificar-se i els aspectes en què la seva intervenció hauria de millorar.

2.1.2 Document marc del procés: el Prediagnòstic Social de Sabadell

Tenint en compte el resultat de la Jornada amb l'equip de professionals i després d'analitzar i sintetitzar diferents dades, documents i informes, es va elaborar el *Prediagnòstic Social de Sabadell*. El document es va publicar el 10 de febrer de 2016.

L'objectiu va ser el de disposar d'un instrument de partida que permetés reflexionar en les següents fases del procés participatiu en quins àmbits de necessitat s'havia de donar resposta. També es mostraven els perfils de persones que s'atenen preferentment a la ciutat, així com els factors que influeixen en la generació de desigualtat i exclusió.

El document va ser elaborat amb la perspectiva que fos entenedor per a qualsevol persona que participés en el procés, seguint un principi de la claredat divulgativa.

2.2 Fase de diagnosi

L'objectiu principal de la fase de diagnosi ha estat el de recollir coneixement rellevant sobre la situació social de la ciutat, així com consensuar una visió sobre com millorar en l'àmbit social a la ciutat.

Per fer-ho possible s'han convocat diferents jornades participatives amb els principals agents socials de la ciutat així com amb professionals i experts.

Durant aquesta fase també s'han tingut especialment en compte les conclusions extretes del procés participatiu "Posem llum a l'Ajuntament" –auditoria ciutadana– desenvolupat per l'àrea de Promoció de la ciutat i Participació.

A continuació es repassen els objectius i principals resultats de les diferents jornades d'aquesta fase.

2.2.1 Jornada "L'emergència social" – 20 de febrer de 2016

En la jornada es van convocar al conjunt d'entitats i organitzacions no lucratives del sector social sabadellenc. Aquesta jornada va tenir un doble objectiu:

- Debatre el document de *Prediagnòstic Social de Sabadell*.
- Recollir els punts febles i propostes de millora de la situació social de Sabadell, així com de la situació organitzativa dels serveis..
- Presentar el nou Servei d'Emergències i Urgències Socials (SUES).

A la jornada hi van participar 35 persones de 23 entitats. Hi va haver 3 grups de treball en què les persones participants van determinar els àmbits que consideraven

prioritaris d'intervenció, així com detectar mancances en la en la cobertura de situacions de necessitat per part dels serveis municipals.

2.2.2 Jornada de “Síntesi del diagnòstic social” – 30 d'abril de 2016

El 30 d'abril es va realitzar la segona jornada amb entitats socials en què van assistir 57 persones en representació de 45 entitats amb l'objectiu d'aprofundir en els factors generadors de desigualtat.

A la sessió es van formar 5 grups de treball diferents distribuïts en àmbits temàtics: a) oportunitats de la infància i adolescència, b) atenció a la dependència, c) atenció a les persones amb discapacitat, d) inserció laboral i social, i e) emergència social, els quals es van establir segons les prioritats d'intervenció manifestades en anteriors jornades. L'elecció del grup i l'àmbit temàtic a on participar era totalment lliure. D'aquesta manera es pretenia aprofitar el coneixement i expertesa de cadascuna de les persones en la temàtica concreta escollida.

Cada grup va completar un **mapa de necessitat social** per cada àmbit, identificant les problemàtiques de més incidència i categoritzant-les de major a menor segons el risc social que representaven per a les persones.

10

Finalment i a partir dels mapes, cada grup va reformular les necessitats detectades en línies prioritàries d'intervenció, les quals van servir de base per a estructurar el PEAS.

2.3 Fase propositiva

L'objectiu d'aquesta fase ha estat la de trobar propostes i solucions concretes a les necessitats i problemàtiques identificades, tenint en compte la direcció en què ha d'avançar a la ciutat de Sabadell amb l'horitzó posat en l'any 2025, on l'Ajuntament haurà de ser el principal actor que encapçali el canvi social.

El treball desenvolupat en aquesta fase ha permès obtenir dos resultats concrets:

- L'esquelet del PEAS, amb els principis, els 4 pilars d'intervenció, els objectius estratègics, els objectius específics i els objectius de millores organitzatives.
- Recollir possibles actuacions concretes en el marc dels objectius prioritaris establerts en la fase anterior.

A continuació es repassen els principals resultats de les diferents jornades d'aquesta fase.

2.3.1 Jornada amb professionals de l'Ajuntament – 13 de maig de 2016

La jornada es va realitzar el 13 de maig de 2016, i hi van participar 128 professionals distribuïts en 11 grups de treball als quals s'adherien tenint en compte les seves preferències. Van participar, a més de l'equip de professionals d'Acció Social, tècnics d'altres serveis com Drets Civils i Ciutadania, Promoció Econòmica, Salut, Participació i Atenció ciutadana, Educació, Habitatge, Sostenibilitat i Gestió d'ecosistemes i de Cultura.

Cadascun dels grups va analitzar un supòsit concret amb un objectiu de canvi social a assolir. Els supòsits van sorgir de les línies d'intervenció que es van prioritzar en les anteriors sessions del procés participatiu.

Seguint la metodologia de la Teoria del canvi, es van identificar quins eres els obstacles que impedièen aconseguir el canvi plantejat en cada grup. De l'anàlisi, en sortien les activitats i accions que calien per tal de neutralitzar o superar els obstacles, i assolir l'objectiu de canvi.

*<<(La) teoria del canvi representa un ampli anàlisi d'una situació que requereix modificar-se per tal d'assolir un canvi positiu. Aquest enfocament de comprensió i intervenció de la realitat parteix d'una Visió d'Èxit (...) i identifica un conjunt de resultats (...) (tots precondicions "uns dels altres") que articuladament permeten assolir el canvi desitjat a llarg termini.>> **Alfredo Ortiz i Guillermo Rivero**¹*

11

En la jornada es va aprofundir en l'establiment dels factors de desigualtat de la població, alhora que es proposaven línies prioritàries d'intervenció.

2.3.2 Jornada propositiva – 2 de juliol de 2016

En aquesta tercera i darrera jornada amb les entitats socials es va dur a terme la presentació del *Diagnòstic Social de Sabadell* (Mapes de necessitats) i la primera proposta de Pla Estratègic d'Acció Social (pilar bàsic d'intervenció, objectius estratègics i específics).

En aquesta Jornada van participar 31 persones de 26 entitats diferents de la ciutat. Es van formar 4 grups de treball distribuïts per àmbits temàtics (que corresponien amb cadascun dels pilars del PEAS). L'elecció del grup va ser totalment lliure.

Primer es va demanar que les persones participants fessin aportacions sobre els documents prèviament presentats, el *Diagnòstic Social de Sabadell* i la proposta de Pla Estratègic d'Acció Social.

---

¹ Alfredo ORTIZ i Guillermo RIVERO, *Desmitificando la Teoría del Cambio*, Pact Building Capacity Worldwide, 2007, p. 3.

Després es va procedir a plantejar actuacions concretes per a cada pilar, definint alguna en un projecte concret tenint en compte les diferents variables: descripció de l'actuació, els objectius, les activitats, els indicadors d'avaluació, etc. Cadascun dels grups va treballar amb una plantilla de formulació de projectes que els va servir com a guia.

2.3.3 Jornada de millores organitzatives – 18 de juliol de 2016

En la línia de buscar major eficiència i eficàcia en les actuacions desenvolupades per l'equip de professionals d'Acció Social, es va organitzar aquesta tercera jornada de treball, en la que van participar 32 professionals.

Es va partir de la categorització de les diferents necessitats de millora de l'organització identificades en el procés de diagnòstic.

Es van conformar 3 grups en què es van anar definint accions concretes per millorar la seva tasca diària.

El taller i els grups operatius de treball van ser conduïts per experts no vinculats al servei d'Acció Social.

2.4 Fase de validació del PEAS

Hi ha hagut en tot moment la voluntat de fer del PEAS un document de ciutat, cercant l'acord en aquells objectius que han de permetre revertir les situacions de desigualtat.

Aquesta voluntat s'ha mantingut al llarg del procés amb la introducció d'espais de validació constant des d'on plantejar reajustaments i l'adequació de les propostes que anaven sorgint.

Aquests espais han estat el Grup motor, la Comissió de govern i la Comissió política, des d'on s'han incorporat millores que han acabat enriquint el producte final.

Pel que fa al **Grup motor**, es va reunir en dues sessions de treball, la primera el 17 de maig i la segona el 28 de juny.

A la primera sessió es van presentar el *Diagnòstic Social de Sabadell* amb les diferents necessitats prioritzades, i l'esquelet inicial del PEAS per a la seva validació. Les persones participants van exposar lliurement la seva opinió sobre l'estructura bàsica i van fer aportacions que van servir per enfocar les següents sessions participatives del procés.

La segona de les sessions es va centrar en treballar per grups (que corresponien a cada un dels pilars del PEAS) per tal de corregir, ampliar i matisar els objectius estratègics i de canvi associats a la intervenció davant l'emergència social, la intervenció en infància i adolescència, l'atenció a la dependència i la discapacitat, i per afavorir la inserció social i laboral.

El Grup motor l'han format 27 persones, totes amb experiència en diferents àmbits i que podien aportar els seus coneixements en l'elaboració del PEAS (equip tècnic de

diferents àrees de l'Ajuntament i d'altres administracions, membres entitats socials i del Tercer Sector, així com experts de l'àmbit universitari).

D'altra banda, durant el procés s'ha mantingut informats als grups polítics en tot moment a través de la **Comissió de govern** i de la **Comissió política**, formada aquesta última pels càrrecs electes de l'oposició.

De totes les sessions s'han recollit les seves aportacions per tenir-les en compte en la formulació del PEAS.

2.5 Desplegament del PEAS

La validació definitiva del PEAS per part del Ple farà possible que l'Ajuntament disposi per primera vegada d'un document estratègic que ha de guiar l'actuació del consistori i d'altres agents externs en l'àmbit de l'acció social. El PEAS té la virtut de ser una agenda comuna, un full de ruta consensuat amb tots els agents clau que intervenen en el món social. Per aquesta raó, el conjunt d'equips, professionals i entitats de l'àmbit social poden concentrar a partir d'ara els esforços en els aspectes concrets que s'han consensuat i prioritzat, garantint així un major impacte social.

La construcció d'aquesta eina estratègica s'ha realitzat de tal manera que si s'assoleixen els objectius s'han d'aconseguir reduir les desigualtats socials a Sabadell. Amb la final d'evitar el risc de que el document estratègic es quedi en paper i no es traslladi en accions concretes, es preveu una sistematització del desplegament del PEAS. El disseny d'aquest desplegament es recull a continuació.

13

El conjunt d'objectius que apareixen en el PEAS s'han d'acabar traslladant en accions que seran de diferents dimensions, des de la posada en marxa de nous i ambiciosos serveis fins a la modificació de protocols o recomanacions tècniques a l'hora d'atendre els usuaris. Totes aquestes accions s'han de dur a terme i totes són importants. És responsabilitat de l'Ajuntament actuar com a catalitzador, tot produint que totes aquestes accions es dissenyin, s'implementin, i tinguin un resultat d'acord amb els objectius del PEAS. Concretament, les actuacions per a desplegar el PEAS poden ser nous serveis, projectes, programes, millores organitzatives, presa de decisions, incorporació de nous protocols o formació per a professionals, entre moltes d'altres.

Per poder gestionar el desplegament del PEAS i fer seguiment des de les accions més concretes fins a les actuacions més grans i dotades de pressupost, l'Ajuntament es dota de dos instruments: el full de ruta i el pla d'actuacions anual.

Full de ruta:

El full de ruta és un instrument de treball per a tots els equips involucrats. Cada equip disposarà d'un full de ruta amb uns objectius prioritaris a treballar. En base a les funcions i competències de cada equip, aquests hauran d'anar dissenyant, desplegant i adaptant mesures i accions concretes. El full de ruta s'elaborarà anualment, i recollirà quines mesures es prenen, qui n'és responsable, quins resultats concrets s'esperen obtenir, i quins són els resultats a finals d'any. Es tracta d'un document viu que faran servir el conjunt d'equips d'acció social, així com la resta de serveis o agents que

s'acabin implicant. A finals d'any es farà un recull global del conjunt d'accions realitzades i dels resultats obtinguts. Es tractarà d'actuacions que repercutiran en el dia a dia de l'atenció i servei, amb dotació de recursos d'acord amb les partides pressupostàries aprovades. Per tant, aquest instrument no té vocació de recollir dades pressupostàries sinó de procés, resultats o impacte.

El pla d'actuacions anual

El pla d'actuacions anual serà un instrument que recollirà el conjunt d'actuacions de dimensions mitjanes o grans que s'iniciïn des de l'Ajuntament amb l'objectiu de donar resposta als objectius del PEAS. És a dir, en aquest document no es recolliran accions concretes, sinó la posada en marxa de nous programes, serveis o projectes, la majoria dels quals seran dotats de pressupost.

En el capítol referent a avaluació i seguiment del present document s'especifica de quina manera l'Ajuntament rendirà comptes i com els diferents agents implicats podran fer seguiment i avaluar el desplegament del PEAS.

2.6 Dades clau sobre el procés d'elaboració del PEAS

Resum d'algunes dades significatives del procés d'elaboració del Pla Estratègic d'Acció Social de Sabadell:

Total de persones que han participat:	269	<i>Persones que han participat en el conjunt de jornades, sessions i reunions realitzades.</i>
Agents socials participants	56	<i>Associacions i fundacions del Tercer Sector, cooperatives, associacions de veïns, associacions de serveis a persones amb discapacitats, representants de residències, associacions d'esports i de mares i pares, esglésies i parròquies, centres residencials i centres d'educació especial i plataformes ciutadanes.</i>
Professionals de l'Ajuntament	150	<i>Principalment d'Acció Social però també de Drets Civils i Ciutadania, Promoció Econòmica, Salut, Participació i Atenció ciutadana, Educació, Urbanisme, Habitatge, Sostenibilitat i Gestió d'ecosistemes, Innovació i Coneixement, i de Cultura</i>
Reunions de treball	12	<i>2 del grup motor, 2 comissions polítiques, 2 comissions de govern, 3 jornades amb professionals de l'Ajuntament, 3 jornades amb entitats socials</i>
Valoració mitjana de jornades	8,1 sobre 10	<i>Valoració de la satisfacció de 5 de les jornades realitzades: 3 amb entitats socials i 2 amb professionals de l'Ajuntament</i>
Valoració mitjana de les Ponències	8,2 sobre 10	<i>Valoració de 2 ponències de la Sra. Cristina Sánchez, 1 del Sr. Jordi Tolrà i 1 del Sr. Miquel de Paladella</i>
Valoració mitjana de les dinàmiques i dels tallers participatius	8,2 sobre 10	<i>Valoració de la satisfacció de 4 de les jornades realitzades: 3 amb entitats socials i 1 amb professionals de l'Ajuntament</i>
Valoració mitjana de l'organització i dels aspectes logístics	8,3 sobre 10	<i>Valoració de la satisfacció de 4 de les jornades realitzades: 3 amb entitats socials i 1 amb professionals de l'Ajuntament</i>
Valoració de la proposta del Pla Estratègic d'Acció Social (PEAS)	8,5 sobre 10	<i>Valoració realitzada a la darrera Jornada amb entitats socials (de 2 de juliol de 2016)</i>

2.7 Entitats participants en el procés

A continuació es recull el nom del conjunt de 56 entitats que han participat en el procés d'elaboració del Pla Estratègic d'Acció Social de Sabadell.

Actuavallès	Escola d'Educació Especial Xaloc
Adells (Associació de Discapacitats d'Esport i Lleure de Sabadell)	Església Baptista del Redemptor
Aliança contra la Pobresa Energètica	Església Cristiana Evangèlica Nou Pacte
AMPA Institut (IES) Jonqueres	Església Cristiana Resurrecció
Andi-Down Sabadell	Església de Crist
Ania Social	Ethos Associació per la Prevenció i Rehabilitació de les Dependències
Associació Bona Llavor Diaconia	Federació d'Associacions d'Immigrants del Vallès
Associació d'Ajuda Cívica i Assistencial (La Fabri-k) ONG	Fundació Els Xiprers
Associació de Guinea-Bissau i simpatitzants de Sabadell	Fundació Inserció Desenvolupament Acompanyament (IDeA)
Associació de Persones Sordes de Sabadell	Fundació MAIN
Associació de veïns de Ca n'Oriac	Fundació Privada Atendis
Associació de veïns de La Concòrdia	Fundació Privada AVAN
Associació de veïns de la Creu Alta	Fundació Privada Trinijove
Associació de veïns de la Creu de Barberà	Fundació Secretariat Gitano
Associació de veïns de Torreguitart	Grandalla SCCL
Associació Drapaires d'Emaús	Ilunion Cipo SL
Associació Esportiva Can Deu	Misioneres de Jesús, Maria i Josep
Associació Juvenil Esquix de Sabadell	ONG A.M.I.C.S.
Associació Ningú Sense Sostre	Parròquia de Sant Antoni de Pàdua
Associació per a l'educació de l'infant en el joc: Ludoteca Margarida Bedós	Parròquia de Sant Jordi
Associació Prolaboral Xalest	Parròquia Sant Roc
Associació Salut Mental Sabadell	Plataforma d'Afectats per la Hipoteca i la crisi de Sabadell
Càritas Diocesanas Barcelona	Plataforma Diversitat Funcional de Sabadell i Comarca
CIPO, SCCL. Centre d'Inserció Professional i Ocupacional	Rotary Club Sabadell
Ciutat de Sabadell Serveis Sociosanitaris SL	Secunde Associació per a l'Animació Sociocultural i l'Acció Socioeducativa
Consell Consultiu de la Gent Gran	Servei d'Inserció Social de l'Ajuntament de Barcelona
Creu Roja	Viu-la Associació
Dana Solidària	
El Rebot Solidari de Sabadell	

3. Diagnosi

Forma part de la segona fase del procés d'elaboració del PEAS, amb l'objectiu de tenir una radiografia actualitzada de la realitat social de Sabadell, de les necessitats existents i les prioritats a abordar des de l'Ajuntament i el tercer sector. Aquesta diagnosi combina l'anàlisi de dades oficials amb la participació de persones expertes, de l'equip professional municipal i d'entitats del tercer sector, que han aportat el seu coneixement des de la seva pràctica quotidiana sobre la realitat.

Com a resultat, en el present document es presenta una descripció sintètica i resumida de la situació en què es troba la població de Sabadell, la identificació de sis àmbits d'intervenció (mapes de necessitats) i les principals prioritats a abordar per a cada àmbit.

3.1 Anàlisi de l'entorn sabadellenc

A continuació es recull informació i dades clau sobre els aspectes més importants de la realitat social de Sabadell.

3.1.1 Estructura de la població

- **Envelliment.** La població s'envelleix: els majors de 65 anys a Sabadell representen el 18,28% de la població, i les projeccions demogràfiques situen la taxa d'envelliment en el 20% i la de sobreenvelliment en el 17,3% el 2020. Aquests factors fan augmentar el risc de dependència de les persones i la pressió sobre el sistema d'atenció i prestacions.
- **Persones amb discapacitat².** Les persones amb certificat de discapacitat creixen moderadament i envelleixen. La taxa de discapacitat reconeguda és del 6,4% a Sabadell, on hi guanyen pes els majors de 75 anys.
- **Infants i adolescents.** La població d'infants i adolescents ha crescut per efecte de la natalitat de la població novvinguda. Els infants en edat escolar i preescolar representen el 19,13%, dels quals un 23% són de nacionalitat estrangera.
- **Tipologies de llars.** Augmenta la diversitat de les tipologies de llars, reduint-se el nombre d'habitants per llar: famílies sense fills, monoparentals i unipersonals. L'augment de la diversitat obliga a què la intervenció social s'hagi d'adequar a aquesta complexitat.

3.1.2 Habitatge

- **Mercat immobiliari.** Es contempla un canvi d'escenari de l'entorn immobiliari. Existeixen importants estocs de pisos sense ocupar i un endeutament generalitzat

---

² IDESCAT, 2012.

dels consumidors, empreses i entitats financeres, que impossibiliten l'accés a crèdits financers.

- **Preus de l'habitatge.** Els preus de lloguer i de compra es mantenen en uns nivells que impossibiliten l'accés de les persones a qui els ha disminuït la renda disponible. L'habitatge s'ha convertit en un dels principals factors de privació material i d'exclusió.

3.1.3 Ocupació³

- **Atur de llarga durada i discontinuïtat.** Les persones aturades més de 12 mesos s'ha incrementat un 5% i representen el 44% de la població desocupada. D'aquests, els perfils majoritaris són homes de mitjana edat, seguit de les dones i els joves. Més de la meitat dels aturats tenen més de 45 anys, dels quals el 61% busquen feina des de fa més d'un any.
- **Recol·locació en altres sectors.** Una important part dels llocs de treball perduts són dels sectors de la indústria i la construcció, que previsiblement tindran una recuperació difícil. La recol·locació es preveu lenta per la baixa formació de les persones provinents d'aquests sectors.
- **Persones sense cobertura de prestació d'atur.** Increment interanual del 2,6% de les persones sense cobertura de prestació d'atur, situant-se al voltant de 8.000 persones a Sabadell. Representen un 44% de les persones desocupades.
- **Precarietat.** L'atur, la discontinuïtat i la merma de les condicions laborals i salarials són factors que afecten directament a l'estabilitat i la pèrdua constants d'ingressos. Un 11,8% de la població ocupada està en situació de risc de pobresa⁴.
- **Pressió ocupacional.** La piràmide de població mostra una concentració en els trams d'edat laboral (30-60 anys), cosa que fa augmentar la desocupació i la discontinuïtat laboral.

18

3.1.4 Pobresa

- **Risc de pobresa⁵.** A Catalunya el 21% de persones estan en risc de patir pobresa. El col·lectiu més vulnerable són els infants i adolescents amb una taxa de risc del 28,8%. D'aquests destaquen notablement els adolescents entre 14 i 17 anys, amb un 34% de risc de pobresa.

---

³ Butlletí del perfil de l'atur, dades 2014.

⁴ Informe INSOCAT per a la millora de l'acció social. ESCAT, 2014

⁵ Estadística de distribució personal de la renda i risc de pobresa. IDESCAT, 2014.

- **Privació severa⁶.** Al voltant del 6% de la població de Catalunya es troba en situació de risc de privacions severes. El 3,1% de les llars manifesten que no es poden permetre un àpat de carn o peix almenys cada dos dies. El 9,3% de les llars no poden mantenir l'habitatge a una temperatura adequada.
- **Xarxes de suport⁷.** La privació i el risc s'accentuen quan les persones no tenen suport d'una xarxa familiar o veïnal. El 4,7% de les llars en situació de privació severa manifesten no tenir suport en cas de necessitat econòmica o de cures personals. És important comptar amb una acció de detecció de l'emergència social més intensa i proactiva, per tal de detectar els casos de major risc a causa de l'aïllament.

---

⁶ Taxa AROPE (*Informe sobre exclusión y desarrollo social en España*. FOESSA, 2014). La taxa AROPE és defineix com el percentatge de població que presenta una mancança forçada d'almenys 4 dels 9 ítems que conformen la privació material: pagar sense endarreriments rebuts de l'habitatge o de compres ajornades; poder anar de vacances almenys una setmana a l'any; poder fer un àpat de carn, pollastre o peix (o l'equivalent vegetarià) almenys cada dos dies; poder afrontar despeses imprevistes; poder permetre's un telèfon (incloent telèfon mòbil) o un ordinador; poder permetre's una rentadora; poder permetre's un cotxe; poder mantenir l'habitatge a una temperatura adient. Es complementa amb la intensitat de treball a la llar que es calcula dividint la suma total de mesos treballats pels membres de la llar en edat de treballar per la suma total dels mesos en què aquests poden treballar.

⁷ *Informe sobre exclusión y desarrollo social en España*. FOESSA, 2014

RADIOGRAFIA SOCIAL DE SABADELL

Les dades reflecteixen l'important impacte que ha tingut la crisi econòmica en la vida de la ciutadania a Sabadell, repassant els principals indicadors socials abans i després de la crisi iniciada l'any 2008. El Pla Estratègic d'Acció Social (PEAS) pretén fer front als efectes i causes de les desigualtats socials durant els propers 10 anys. Es recullen dades pròpies de l'Ajuntament de Sabadell així com dades de fonts secundàries.

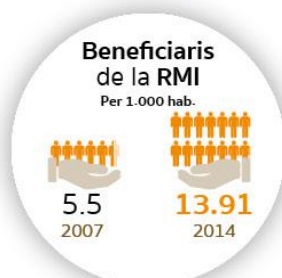
Catalunya

Catalunya

Sabadell

Sabadell

Sabadell

Sabadell

Catalunya

Sabadell

Sabadell

Sabadell

Sabadell

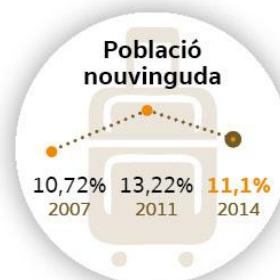

Catalunya

(*) Percentatge de població que viu en llars que no es poden permetre com a mínim quatre ítems: pagar la hipoteca o lloguer, mantenir l'habitatge a una temperatura adequada, una setmana de vacances l'any, un àpat amb carn o peix cada dos dies, entre d'altres.

Catalunya

Sabadell

3.2 Necessitats socials detectades

En el present capítol es recull la informació i dades més rellevants generades durant el procés de reflexió i creació del PEAS. Aquest capítol de necessitats socials detectades es divideix en 5 blocs d'anàlisi, que coincideix amb els tipus de grups d'anàlisi i reflexió que s'han anat desenvolupant en el conjunt de jornades del PEAS.

Cadascun d'aquests 5 blocs d'anàlisi es divideix en 3 parts. En una primera part es fa una panoràmica de la situació en aquell àmbit, en una segona part es concreta gràficament el mapa de necessitats acordat amb els agents que han participat i, finalment, es recullen les prioritats acordades també amb el conjunt d'agents. S'ha decidit recollir aquesta informació en aquest ordre perquè és exactament el procés de treball i reflexió que s'ha seguit.

Els mapes de necessitat sintetitzen tota la informació i coneixement recollit respecte cadascun dels àmbits analitzats. S'expressen en un eix de coordenades, on a nivell vertical podem diferenciar entre les necessitats o perfils de menys a més risc social, i a nivell horitzontal podem diferenciar segons els grups d'edat (de menys a més edat).

3.2.1 Infància, adolescència i joventut

L'equip professional d'Acció social de Sabadell i les entitats socials que han participat en les diferents jornades de diagnosi destaquen com a principal preocupació la situació dels infants i dels adolescents, que es visualitza en problemàtiques com:

- Manca d'igualtat d'oportunitats i dificultats de relació de les famílies amb els centres educatius
- Dèficit de recursos d'intervenció social i educativa
- Dèficit de capacitats parentals, desatenció i vulnerabilitat familiar
- Impacte en els menors de les situacions de pèrdua de feina, d'habitatge, de salut del nucli familiar, i existència relacions familiars deteriorades
- Fracàs i abandonament escolar

21

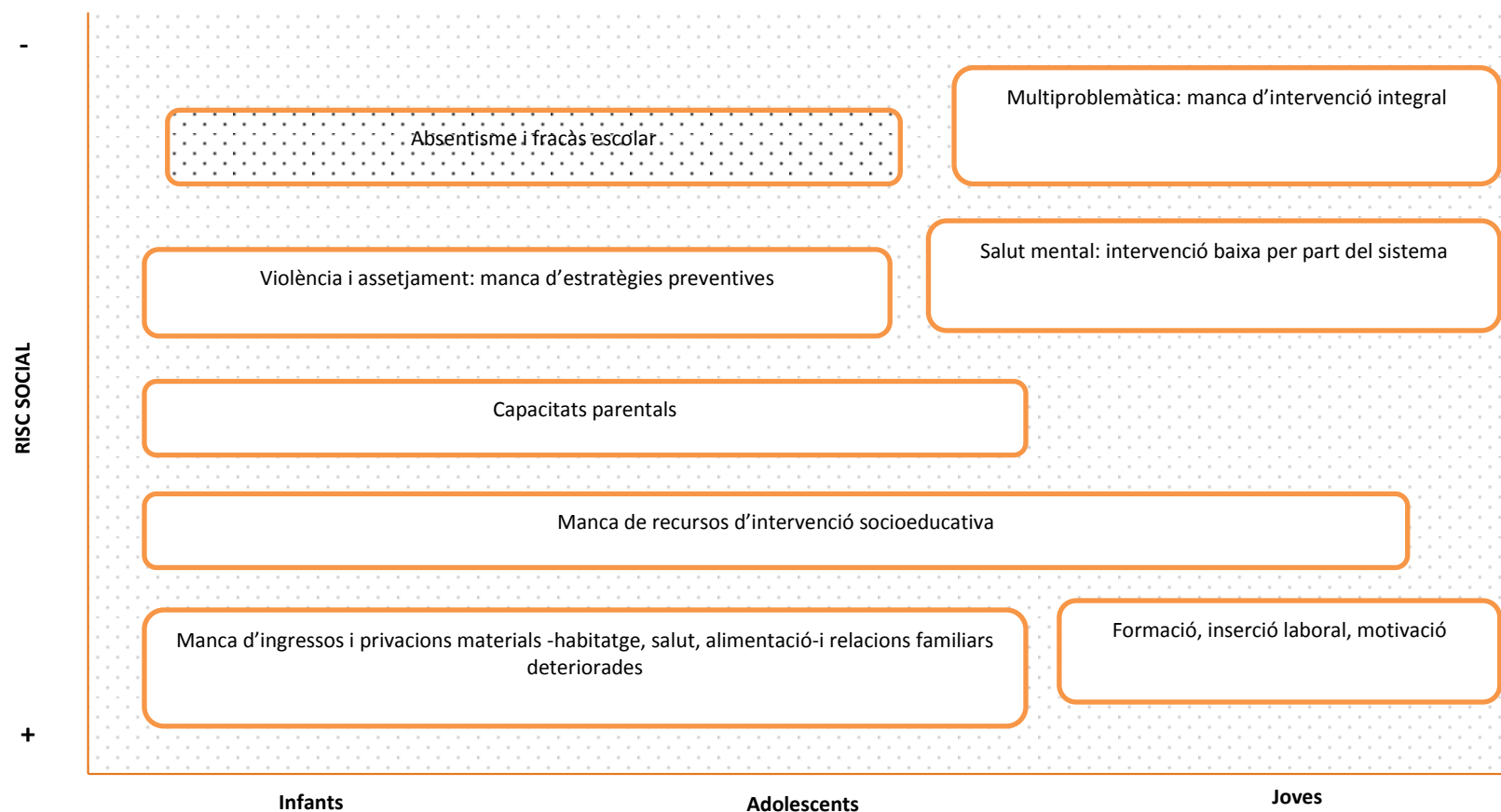
La intervenció per pal·liar la desigualtat en l'escolarització ha comportat un augment considerable d'ajuts econòmics. Així, l'any 2015 es van atorgar 400.000€ en concepte de compra de material i llibres escolars. Cal afegir-hi els ajuts per activitats de lleure i casals d'estiu. A aquesta despesa s'hi ha de sumar la realitzada en concepte d'ajuts per places a escoles bressol.

Un altre dels serveis clarament orientat a combatre l'abandonament escolar són els centres oberts, un servei socioeducatiu orientat a la infància i l'adolescència. A Sabadell reben el nom de centres de tarda per als infants de fins a 12 anys. En aquest sentit, l'Ajuntament ha arribat a les 150 places amb la inauguració del CT Concòrdia, i ha apostat pels serveis de suport familiar en diferents territoris de la ciutat, i pel més especialitzat del Punt de Trobada. No obstant això, els indicadors comparatius mostren que Sabadell té un dèficit en aquest àmbit.

En aquest sentit **serà important ampliar la cobertura a la franja d'edat dels 12 als 17 anys pel que fa als centres oberts, així com arribar a disposar de 10 d'aquests centres**, entenent que és el nombre de centres que pertocaria a Sabadell tenint en

compte l'estàndard de ràtios. D'altra banda, hi ha **347 casos d'infants i adolescents detectats amb absentisme escolar** en seguiment per part dels professionals d'Acció Social. En l'àmbit de la infància un dels clars aspectes de millora és la reducció tant de l'absentisme com l'abandonament escolar. També esmentar que hi ha al voltant de **300 infants i adolescents amb alt risc** (desemparement i tutela) en seguiment per l'equip especialitzat de l'EAIA.

3.2.1.1 Mapa de necessitats i risc social

3.2.1.2 Prioritats d'intervenció

A partir de les necessitats i els riscos socials detectats, sorgeixen un conjunt d'estratègies que volen incidir en els drets i oportunitats d'aquest col·lectiu.

Per ordre de prioritats són:

1. Orientar i acompanyar les famílies amb infants de 0-3 anys i millorar les capacitats parentals.
2. Recursos i accions socioeducatives amb adolescents (en l'espai públic).
3. Millorar la coordinació entre els diferents agents que intervenen, evitant duplicitats: garantir la continuïtat en l'atenció i conèixer els diferents serveis i recursos.
4. Accions preventives en petita infància.
5. Abordar la problemàtica de la salut mental d'infants i adolescents.
6. Crear canals de participació per a infants i adolescents (Consell d'infants).
7. Millorar la resposta a les situacions d'alt risc de la infància.
8. Fomentar l'èxit educatiu i formatiu fins als 18 anys.

3.2.2 Alimentació adequada

Un dels principals efectes de la privació material és la dificultat d'accés a una alimentació adequada. El nombre de famílies ateses pel rebost solidari ha anat creixent en els darrers 8 anys. Avui dia el nombre de famílies ateses mensualment se situa al voltant de les 2.300. Així mateix el nombre de lots d'alimentació lliurats per persona segueix augmentant. En conjunt, hi ha una major precarització de les famílies a les que s'està atenent.

En aquest context les situacions de dificultat d'alimentació d'infants i adolescents necessiten d'intervenció pública per la seva gravetat.

Pel que fa a la detecció actualment hi ha vigent el *Protocol per a la detecció i seguiment de situacions de dificultat en l'alimentació d'infants i adolescents*, signat per la Generalitat i la Federació de Municipis de Catalunya.

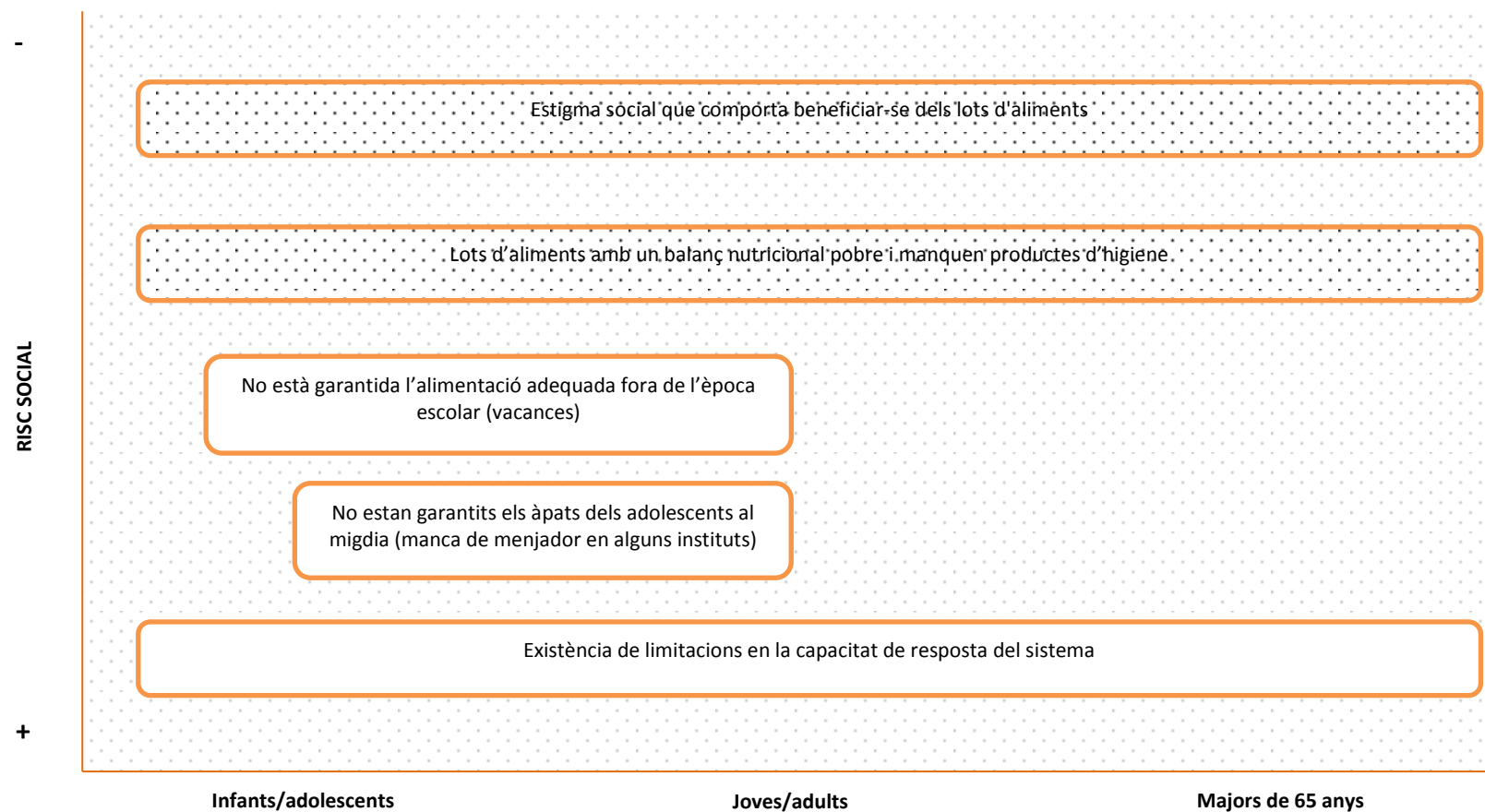
Com a mesura principal per arribar a cobrir totes les situacions de dificultat d'alimentació, l'Ajuntament posa a disposició de les famílies conjuntament amb el Consell Comarcal, els ajuts de menjador escolar per garantir l'àpat del migdia en condicions nutricionals adequades. Entre els cursos 2014/2015 i 2015/2016, la demanda ha crescut un 48%.

En aquest sentit, des del 2015 s'està atenent també a la demanda d'aquells centres educatius de secundària que no disposen de servei de menjador, especialment pel que fa als casos de més necessitat. Cal mencionar també l'esforç per garantir l'alimentació dels ciutadans de Sabadell per part de les entitats del Rebost Solidari. També es comença a proporcionar l'esmorzar escolar i el berenar als Centres de Tarda.

En aquest mateixa línia i per tal de garantir la continuïtat de l'alimentació en períodes no escolars, la regidoria, el Rebost Solidari i Creu Roja tenen un dispositiu especial per vacances. Es tracta de l'entrega d'un lot especial individual complementari al què es lliura a la família.

La via per lluitar contra la privació alimentària és garantir ingressos estables i dignes que permetin un desenvolupament harmònic de les famílies, especialment si hi ha menors. Alhora també caldrà millorar el model de garantia alimentària perquè s'ajusti a la diversitat de persones ateses, guanyi en eficàcia en la distribució d'aliments i aconsegueixi efectivitat a l'hora d'evitar la cronificació d'aquestes situacions.

3.2.2.1 Mapa de necessitats i risc social

3.2.2.2 Prioritats d'intervenció

A partir dels riscos socials més rellevants detectats en l'àmbit de l'alimentació sorgeixen unes estratègies que volen incidir en la millora alimentària. Per ordre de prioritats són:

1. Abordar les arrels de les desigualtats: la formació i l'ocupació de les persones beneficiàries.
2. Facilitar i promoure la participació i coresponsabilitat de les persones usuàries, reforçant la cultura del voluntariat.
3. Tendir cap a un canvi de model alimentari municipal d'últim recurs, de captació d'aliments i de distribució entre les persones beneficiàries.
4. Garantir recursos per a les entitats i facilitar la tasca que realitzen.
5. Millorar els lots d'aliments (dignificació, contingut) i explorar altres vies per garantir una alimentació adequada.

3.2.3 Atenció a la dependència i a la discapacitat

27

D'ençà el desplegament de la *Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de la autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència*, aproximadament el 5,3% de la població de la ciutat ha estat valorada com a dependent. D'aquest percentatge, el 2014 ja hi havia 4.591 persones gaudint del recurs del Programa Individual d'Atenció (PIA).

El 60% tenen una prestació econòmica per a persona cuidadora no professional, i un 28% tenen algun recurs comunitari, bàsicament Servei d'Ajuda a Domicili (SAD), i la majoria (el 80%) reben a la vegada el SAD i la prestació per persona cuidadora.

El 12% dels PIA tenen una plaça en una residència per a persones amb discapacitat o per gent gran.

El SAD està dispostat com un servei complementari per les cuidadores i cuidadors de les persones dependents, ja que continuen tenint un risc considerable de claudicació i necessiten suport.

Actualment l'Ajuntament de Sabadell disposa d'uns serveis d'atenció a la dependència que la situen comparativament per sobre de la mitjana, com ho mostren la majoria d'indicadors dels estudis de la Diputació de Barcelona.

La ciutat de Sabadell disposa de 648 places en centres de dia (17 per cada 1000 habitants (h.) majors de 65 anys), per a persones amb dependència. Hi ha registrades 1.074 places per a residències que deriva que correspon a una cobertura de 28'27 places per cada 1.000 h. majors de 65 anys, de les que concertades són 11'08 per cada 1.000 h. majors de 65 anys.

En aquest assumpte, l'objectiu és augmentar el volum de places públiques, que actualment és zero, perquè no hi ha a la ciutat cap centre de titularitat pública. El repte dels propers anys serà també la incorporació al sistema de les persones que restaven a l'espera del reconeixement del grau de dependència.

Un dels factors d'exclusió que els professionals i les entitats destaquen són les situacions d'aïllament per la seva dificultat de detecció i abordatge (sense cuidador o suport). També, cada cop emergeixen més situacions de negligència i maltractament a persones dependents.

Per atendre les persones amb algun tipus de discapacitat Sabadell disposa del Servei d'Atenció a les Persones amb Discapacitat, que orienta, assessora i tramita recursos i prestacions, i també es coordina amb diferents serveis o administracions que afecten un cas.

Des de les entitats es reclamen solucions pel sobrecost que representa l'accés a qualsevol servei normals per a una persona amb diversitat funcional, és a dir, per accedir al lleure, a la cura personal, al transport, etc..

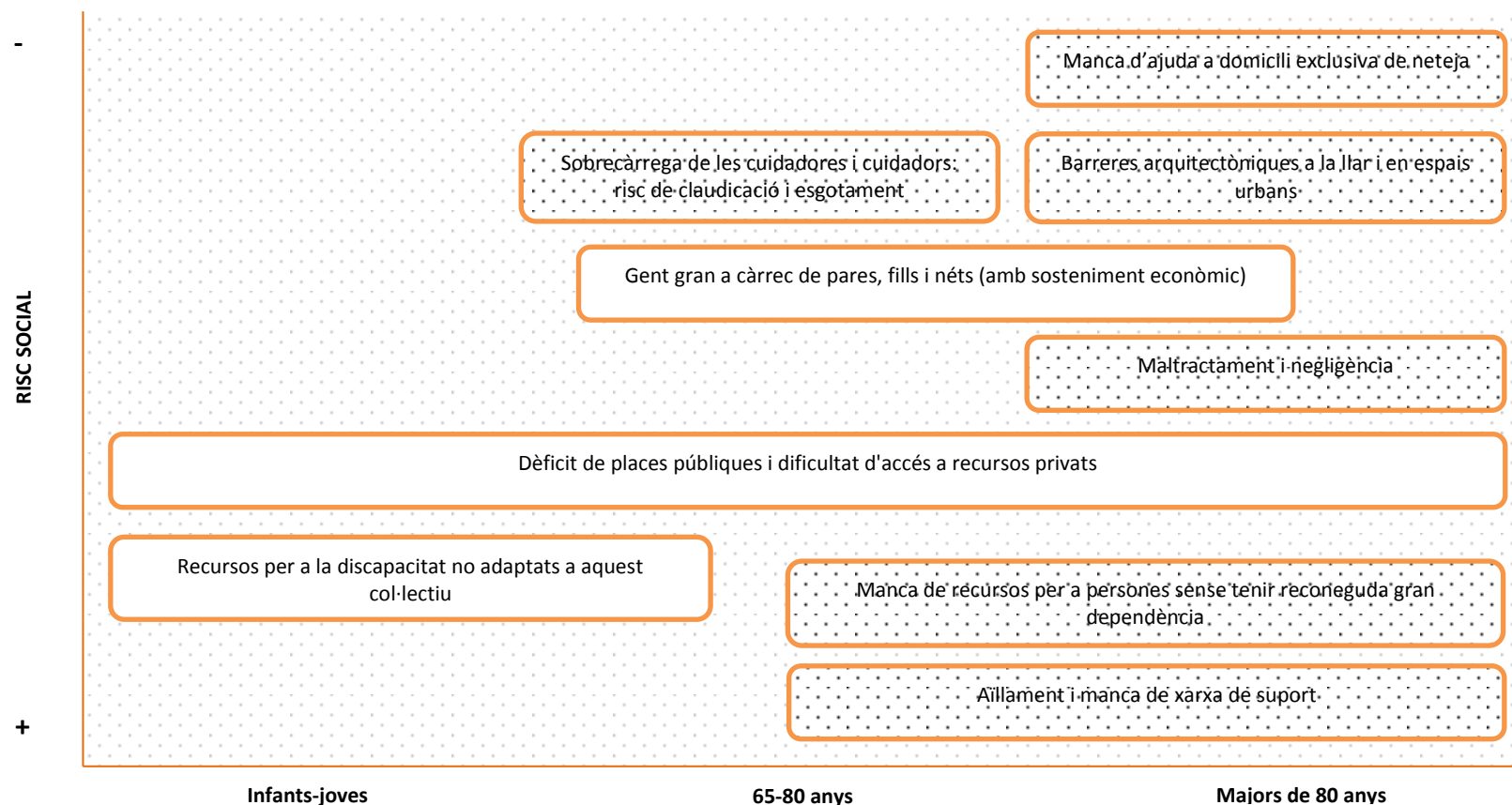
L'equip professional d'Acció social constata que la salut mental de les persones ateses és un factor d'exclusió de primer ordre i amb tendència a créixer.

Tot i que la resposta del sistema incideix especialment en fomentar l'autonomia personal i de l'entorn més immediat de la persona que pateix la malaltia, sobretot des de els serveis de salut i judicial, encara existeixen dèficits.

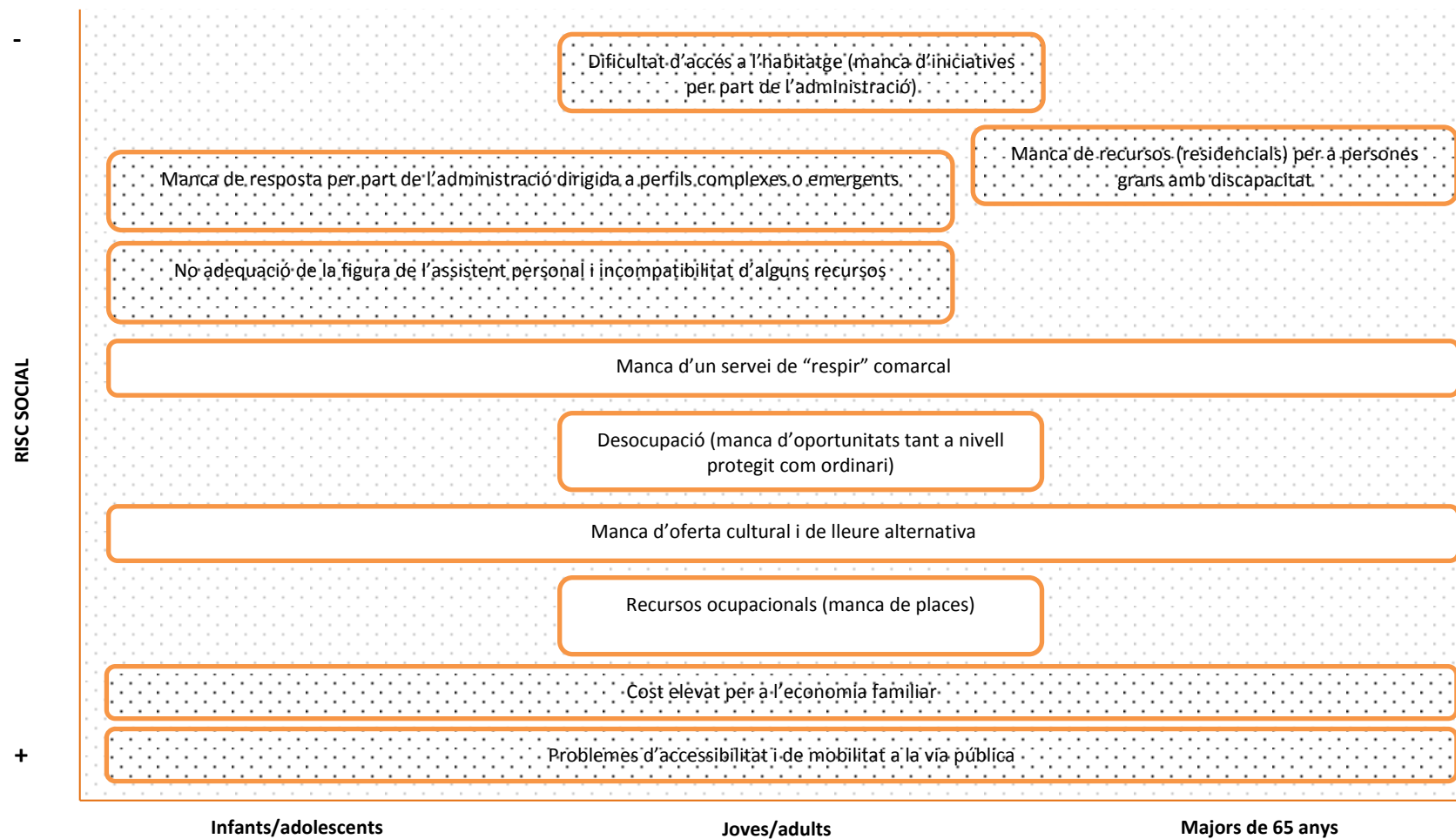
Des de les competències atribuïdes a l'Ajuntament s'han ofert recursos a través del SAD, així com també amb la tramitació de sol·licituds d'incapacitacions, la realització d'informes i la posada en marxa d'un servei prelaboral, amb l'objectiu d'oferir formació ocupacional i facilitar la inserció en el mercat laboral ordinari de les persones amb diversitat funcional.

En l'àmbit de la discapacitat, doncs, caldrà fer front als factors d'exclusió tenint especial cura dels casos de de persones amb problemes de salut mental.

3.2.3.1 Mapa de necessitats i risc social. Atenció a la dependència

3.2.3.2 Mapa de necessitats i risc social. Atenció a la discapacitat

3.2.3.3 Prioritats d'intervenció

A partir de les necessitats i riscos socials més rellevants detectats en l'àmbit de la dependència i la discapacitat, sorgeixen estratègies prioritàries que volen incidir en la millora dels serveis i recursos per aquests col·lectius.

Per ordre de prioritats són:

1. Servei d'atenció i seguiment de les persones amb diversitat funcional. Oferir suport i acompanyament en la gestió de tràmits, informació, etc. amb entitats i serveis d'infància, adults i vellesa (coordinació tècnica).
2. Crear un Observatori de la discapacitat.
3. Posar en marxa una finestra única municipal per la realització de tràmits.
4. Ampliar els recursos habitacionals i de dia (places residencials, habitatges tutelats amb serveis, etc.).
5. Crear recursos de "respir" per a familiars.
6. Millorar l'accessibilitat a les persones amb discapacitat tant física com intel·lectual/cognitiva.
7. Ampliar els recursos ocupacionals.
8. Disposar de més suport econòmic (ajudes).
9. Crear espais de trobada en format de grups d'ajuda mútua.
10. Posar en marxa accions que donin resposta a l'augment d'infants i joves amb discapacitat intel·lectual i dificultats conductuals. Creació d'espais terapèutics.
11. Oferir suport i recursos per desenvolupar una vida independent a les persones amb diversitat funcional però sense sobre costos.
12. Crear nous espais pels centres escolars i tallers d'educació especial

3.2.4 Exclusió residencial i pobresa energètica

Sabadell ha viscut un increment significatiu de les situacions de risc d'exclusió residencial. Són notoris els casos de sobreendeutament de les llars en què no s'ha pogut fer front al pagament de les hipoteques i dels lloguers en el mercat privat i que, de retruc, ha provocat un increment notable dels processos de desnonament.

Davant d'aquesta realitat la resposta municipal ha estat diversa: d'una banda a través de prestacions econòmiques i, de l'altra a través d'accions d'intermediació.

Destaquen els casos d'emergència de famílies amb ingressos inferiors als 500€ mensuals i que no poden accedir ni tan sols a l'oferta pública d'habitatge. La resposta -

municipal s'ha traduït en l'oferta del Fons d'Habitatges d'Emergència Social, parc d'habitatge públic de lloguer destinat a persones i famílies ingressos que no poden accedir a l'oferta generalista d'Habitatge de Protecció Oficial (HPO). Inicialment aquest Fons comptava amb 239 habitatges però a data d'avui ja disposa de 280 habitatges, donant cobertura al 65% dels casos detectats. En paral·lel, també s'ha mediat amb les entitats financeres i s'han derivat 43 famílies a aquests habitatges.

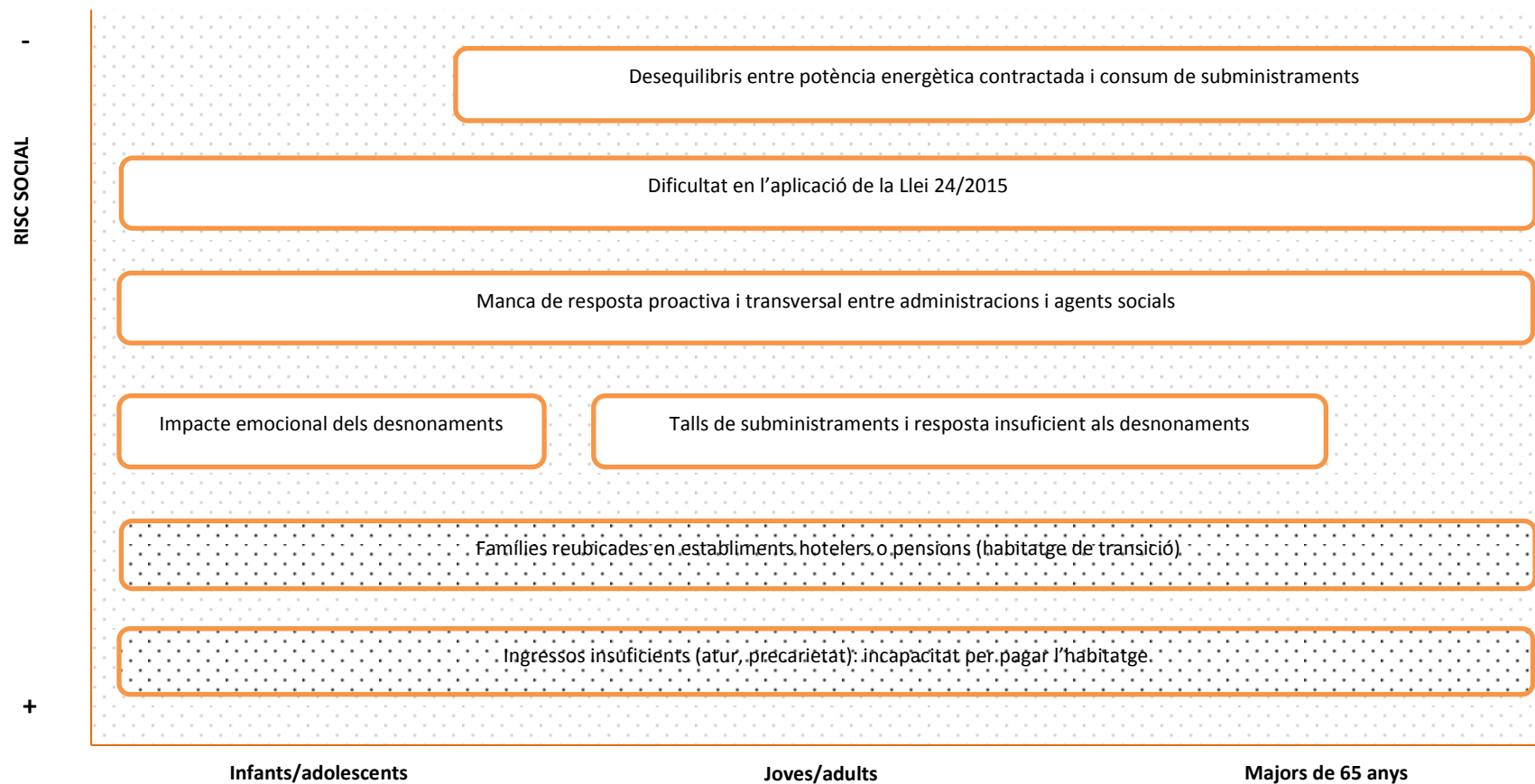
A més d'aquest Fons d'Habitatges d'Emergència Social es disposa d'una oferta pública específica per a col·lectius específics: gent gran, persones amb discapacitat i/o amb malaltia mental. L'oferta actual és de 333 habitatges distribuïts en tres equipaments: el complex Sant Oleguer, el complex Alexandra i el complex del Parc Central.

Un dels reptes en l'àmbit de l'exclusió residencial és el de trobar l'ajust entre el preu de l'oferta d'habitatge actual i la realitat econòmica de la ciutadania. Un altre dels reptes serà millorar en la intermediació, la detecció i la cerca de solucions en situacions d'infrahabitatge.

Dins de l'exclusió residencial destaca també l'augment de les situacions de pobresa energètica, especialment vinculades a talls de subministraments d'energia a les llars. Si durant l'any 2007 es van proporcionar 16 ajuts d'electricitat i aigua, el 2015 en van ser 3.194. D'aquests el 52% de les persones beneficiàries han necessitat més d'un ajut d'aigua o d'electricitat, factor que indica una elevada vulnerabilitat. Per pal·liar aquestes situacions ha estat determinant la col·laboració amb entitats com Càritas i Creu Roja o amb l'empresa Grup CASSA.

Serà rellevant en aquest àmbit portar a terme l'aplicació efectiva de la Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica (parcialment suspesa pel TC), per tal de preservar els drets residencials i de consum energètic de la ciutadania, així com la capacitat de les famílies en els sistemes de facturació i eficiència energètica.

3.2.4.1 Mapa de necessitats i risc social

3.2.4.2 Prioritats d'intervenció

A partir de les necessitats i riscos socials més rellevants detectats en l'àmbit de l'exclusió residencial i la pobresa energètica, sorgeixen estratègies amb l'objectiu de millorar els serveis i recursos per la ciutadania.

Per ordre de prioritats són:

1. Ordenar l'aplicació de la Llei 24/2015 al territori.
2. Revisar les polítiques d'habitatge de l'Ajuntament amb Habitatges Municipals de Sabadell SA (Vimusa) i l'Agència d'Habitatge de Catalunya (AHC), sobretot pel que fa a la revisió dels barems d'accés en funció dels ingressos. És necessari contemplar les situacions d'ingressos zero i les ocupacions per necessitat.
3. Facilitar la creació de comptadors socials municipals per garantir l'accés als subministraments de la població en risc.
4. Facilitar i promocionar noves formes d'accés i tinença d'habitatge a la ciutat.
5. Fer efectiva la legislació sobre pisos buits (potestat sancionadora municipal).
6. Elaborar una guia de recursos de ciutat d'habitatge i pobresa energètica.

3.2.5 Persones sense llar i en situacions de pobresa severa

La problemàtica del “sensellarisme” (persones sense llar) a Sabadell, malgrat no afecta un volum important de població, sí que ho fa amb una intensitat molt elevada. Sovint és causa i conseqüència d’altres factors d’exclusió associats (problemes relacionals, de salut mental, drogodependències, aïllament social, etc.).

L’atenció a la urgència combina situacions sobrevingudes, de no vinculació al territori (com a passavolant), amb situacions de persones sense llar ben conegudes.

El servei *Sabadell Sostre* ofereix allotjament temporal a persones sense sostre i manté un seguiment casos de les persones que viuen en pensions i altres espais. Durant el 2015 el nombre de persones ateses ha estat de 39 persones, nombre que es manté estable des del 2011.

Així mateix, la col·laboració amb entitats socials que tenen experiència d’intervenció amb aquestes situacions resulta fonamental en la detecció de l’emergència i establir vies d’actuació. Com a estratègia col·laborativa amb entitats socials hi destaca l’*Operació Fred*, per l’atenció i el seguiment especial de les persones sense sostre en cas de baixes temperatures.

Així mateix, durant el 2015 van passar pel *Centre d’Emergències i Transeünts* 23 persones, un equipament de la Policia Municipal on s’ofereix atenció residencial temporal d’urgència, intervenint en 36 casos més en què no hi ha hagut necessitat d’allotjament.

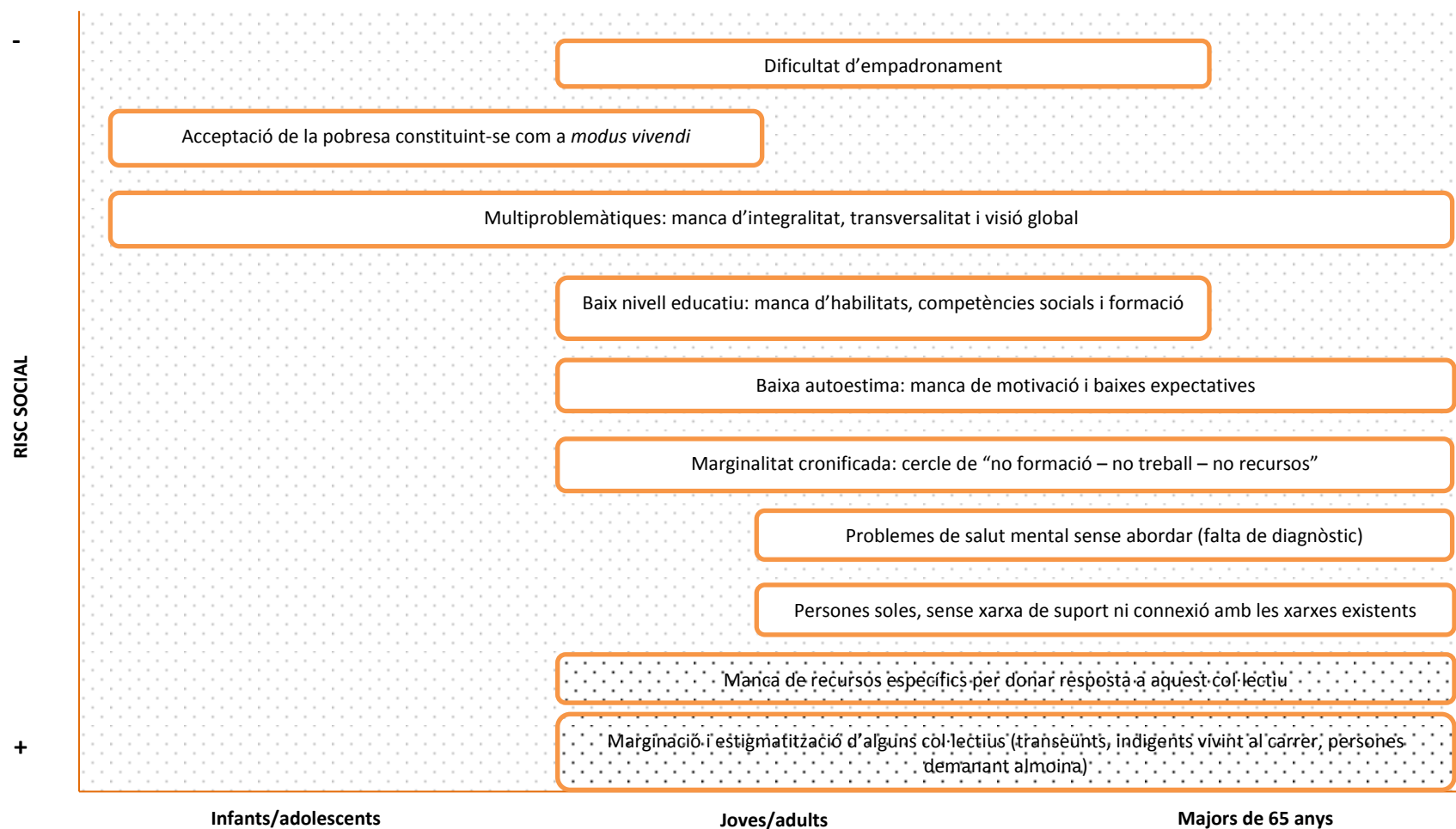

35

Una de les accions que properament es posarà en marxa com a complementària a aquests recursos són els habitatges de transició: per tal de substituir les estades temporals en pensions i establiments hotelers, serà un recurs perquè diferents famílies o persones puguin allotjar-s’hi mentre no trobin una solució més estable, amb la previsió que la durada màxima de l’estada sigui de 2 mesos.

Els en aquest àmbit es poden resumir en millorar el circuit d’atenció entre tots els agents que intervenen, sent d’aquesta manera més proactius, i en dignificar els equipaments residencials augmentant el confort de l’usuari/ària.

3.2.5.1 Mapa de necessitats i risc social

3.2.5.2 Prioritats d'intervenció

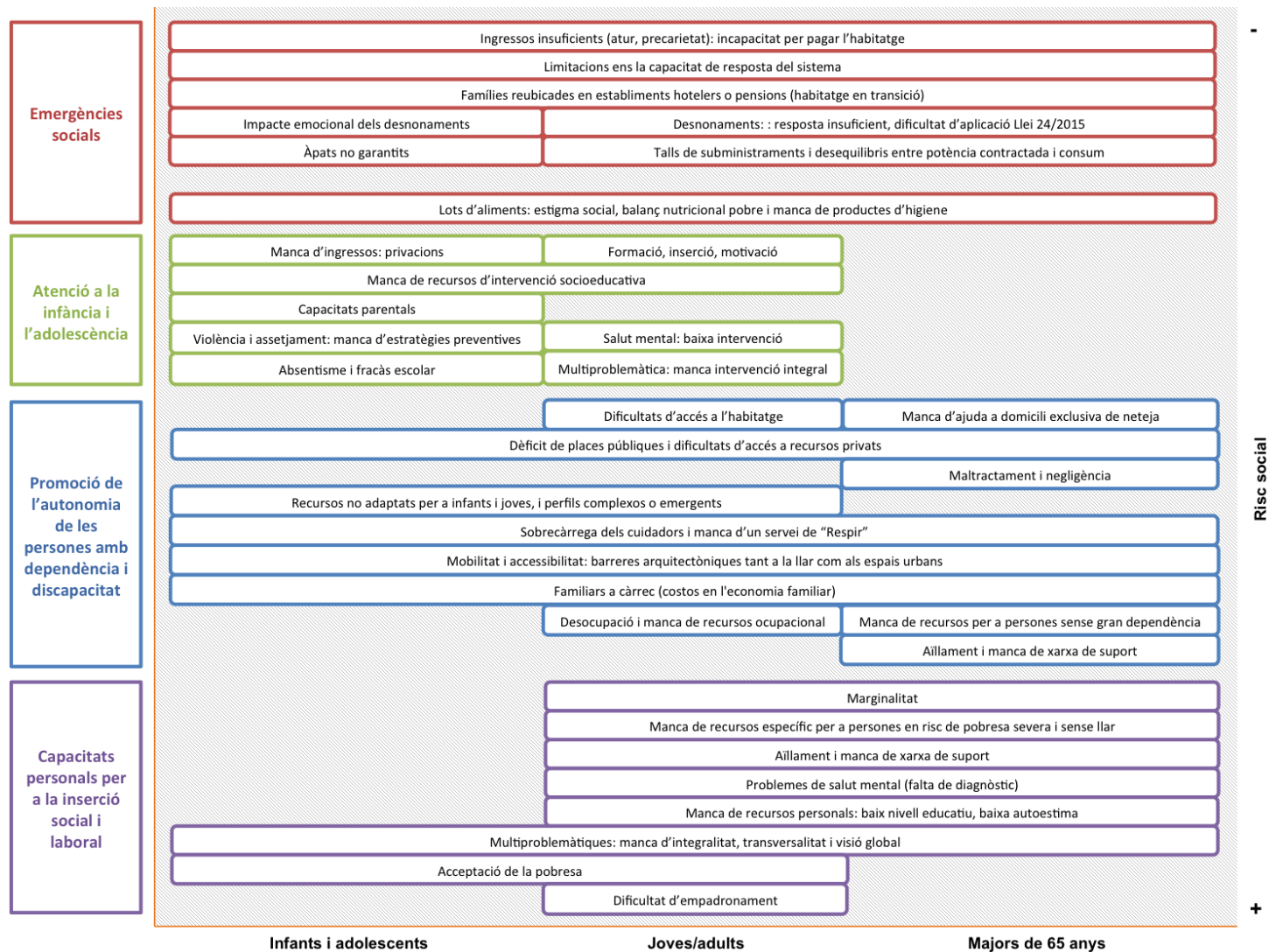
A partir de les necessitats i riscos socials més rellevants detectats en aquest àmbit, es plantegen estratègies que tenen per objectiu la millora dels serveis i recursos per fer front a aquestes problemàtiques.

Per ordre de prioritats són:

1. Repensar recursos de mitja i llarga estada per a persones sense llar (albergs, centres de dia, altres models de *housing first*, etc.)
2. Potenciar projectes d'emprenedoria social per trencar el cercle "no formació - no treball - no recursos", amb la col·laboració d'entitats socials.
3. Potenciar la capacitat del col·lectiu: analitzar els recursos existents per convertir-los en processos personals de millora.
4. Abordar aquestes situacions de manera integral adaptant els recursos a les particularitats de les problemàtiques existents en cada cas (multiproblemàtiques). Realitzar diagnòstics més precisos i personalitzats.

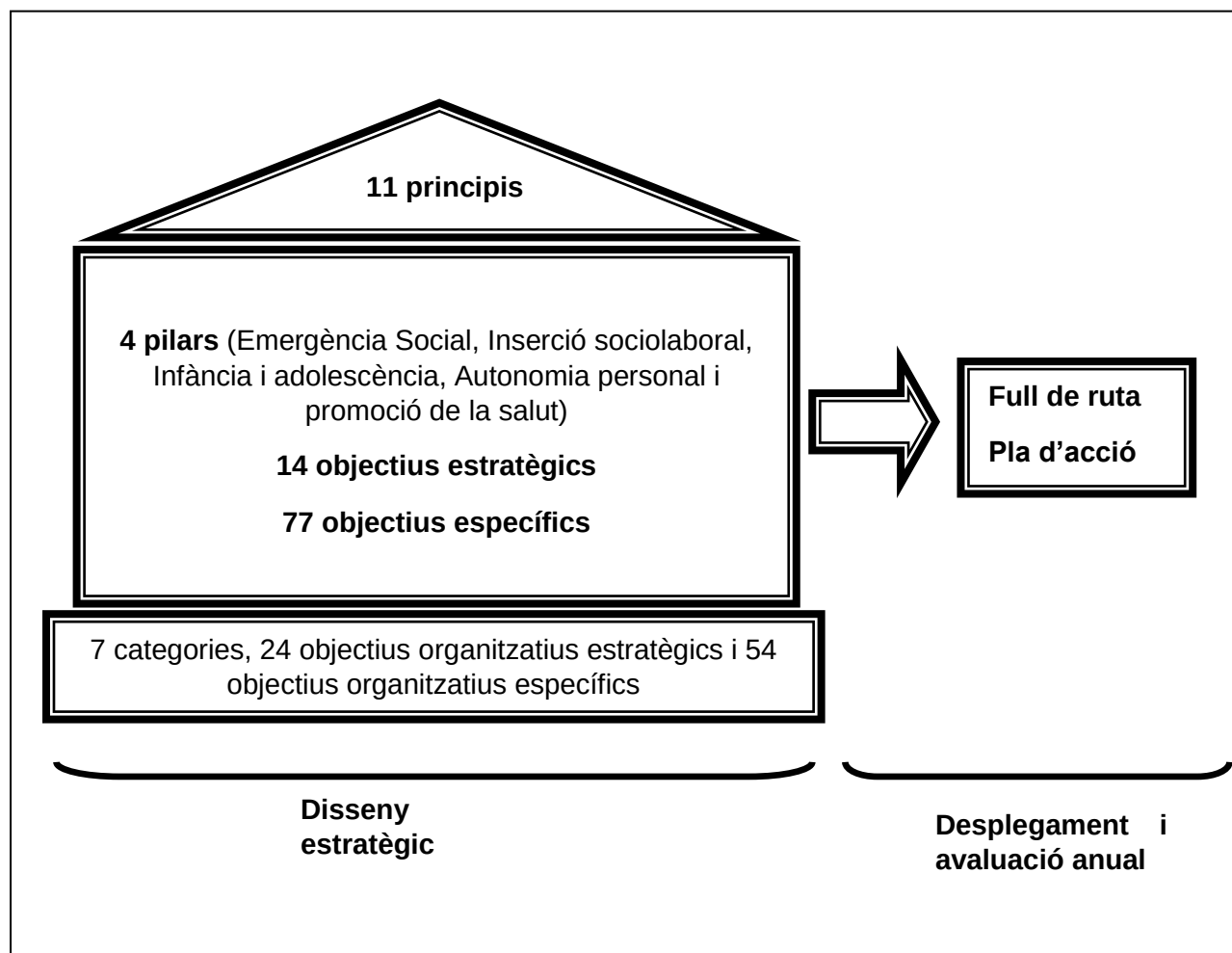

3.3 Mapa de ciutat de necessitats i risc social

4. El Pla Estratègic d'Acció Social (PEAS)

4.1 L'estructura general del Pla

L'estructura del Pla Estratègic d'Acció Social està conformada per tres grans parts pel que fa al disseny estratègic. En el present capítol s'especifica el contingut per al conjunt de l'estructura del PEAS.

La primera part, simbolitzada amb un triangle en la imatge, disposa d'11 principis. Aquests principis no portaran accions ni actuacions associades, però han de guiar el conjunt de l'activitat que es produeixi en base al Pla.

La segona part és la dels pilars. Concretament s'han consensuat 4 grans pilars que busquen generar canvis concrets en la vida de les persones per a la millora de la seva qualitat de vida. El conjunt d'objectius estratègics, objectius específics i actuacions i accions que se'n derivin han d'aconseguir aconseguir els canvis socials que marquen els pilars. Aquests canvis socials que busca produir el PEAS són l'avantsala de la reducció de les desigualtats. El redactat concret dels quatre pilars són els següents:

- Resposta a l'emergència social i cobertura de necessitats bàsiques de la ciutadania.
- Apoderament de la ciutadania i millora de la inserció social i laboral de les persones en situació de risc d'exclusió.
- Millora de la qualitat de vida de la infància i l'adolescència.
- Foment de l'autonomia personal i promoció de la salut en les persones en situació de risc d'exclusió social.

Finalment, el pla compta amb unes categories de millores organitzatives, amb els seus objectius estratègics i els seus objectius específics.

4.2 Principis

Transformació social

La transformació social implica el treball en les condicions personals però també les estructurals que condueixen a una persona a una situació socioeconòmica determinada. El PEAS ha de contribuir a aquest tipus de canvis, tot afrontant el conjunt de reptes organitzatius i d'intervenció que siguin necessaris.

Participació

Cal assegurar, com en el mateix procés d'elaboració del PEAS, que en els posteriors processos d'implementació i avaluació del Pla s'establiran mecanismes participatius per la millora de l'acció social a Sabadell.

Acció comunitària

Tenint en compte les capacitats, recursos i especialitats dels diversos actors del territori, s'ha de tendir cap al pluralisme en la provisió dels serveis (agents del teixit social i del tercer sector), aprofundint així en la cohesió social, en la governança i fent ús del treball en xarxa.

41

Igualtat de gènere

El conjunt d'objectius i actuacions del PEAS han de garantir la no discriminació i la promoció actituds que afavoreixin la igualtat com un principi que ha d'inspirar les accions que es desenvolupin. Cal remarcar que els aspectes de gènere són aspectes estructurals primordials a l'hora de generar desigualtats. Per tant, el conjunt d'accions que es desenvolupin hauran de tenir molt present la incorporació d'aquesta perspectiva.

Apoderament i capital social

Per tal d'assolir els objectius del PEAS i generar canvis positius i sostinguts cal apoderar la ciutadania, mitjançant l'augment de les capacitats i fortaleces dels individus i la comunitat, potenciant la col·laboració social i l'ús individual de les oportunitats sorgides a partir d'aquestes relacions.

Coresponsabilitat (drets i deures)

El ciutadà no només és receptor de serveis públics i dipositari de drets, també té responsabilitats i deures. L'acció política i la gestió tècnica han d'aportar eines i recursos perquè els ciutadans es coresponsabilitzin del serveis públics i formin part del sistema de governança.

Integralitat

El PEAS té la voluntat de treballar en totes les dimensions que comporta tota política o programa d'Acció Social.

Proximitat

Les diverses accions que desenvolupi el PEAS s'han de proveir de manera pròxima, tant en la seva vessant física (distància) com en la més conceptual (familiaritat, amabilitat); és a dir, que les persones beneficiàries se'l puguin sentir com a propi.

Prevenició

En el PEAS s'han contemplat objectius i accions encaminades a la prevenició de situacions de risc social, per tal de minimitzar-ne l'impacte i els costos sobre les persones, la comunitat i els serveis.

La persona en el centre

A l'hora de desenvolupar el PEAS hauran d'ésser presents i prioritzar-se les necessitats i requeriments de la ciutadania, ja que és destinatària de la provisió dels serveis públics.

42**Transversalitat**

Tots els actors implicats en el desenvolupament del PEAS han d'incorporar la mateixa visió, enfocament, línies de treball i objectius comuns, tot i que no els siguin propis, alhora que preserven les seves especialitats i particularitats tècniques i organitzatives.

4.1 Els pilars bàsics

De l'anàlisi de l'entorn de Sabadell i de les necessitats socials detectades sorgeix un diagnòstic amb l'objectiu de convertir-se en guia de la resposta política per fer front a les situacions d'emergència i afavorir la transformació social de la ciutat.

Així en aquest apartat es proposa passar a la definició dels grans pilars que han de sustentar els objectius i les accions que es portaran a terme i que es concreten més endavant.

En aquest sentit, les greus situacions de dèficit alimentari i nutricional, així com d'exclusió residencial i pobresa energètica, apunten cap a un primer pilar centrat en **les emergències socials**.

No podem perdre de vista que els reptes en la lluita contra les privacions gira al voltant de garantir ingressos estables i dignes als ciutadans que els permeti un desenvolupament digne de les famílies, especialment si ha menors. Paral·lelament a aquesta carrera de fons però, cal emprendre de manera urgent mesures més conjunturals com la millora dels dispositius de garantia alimentària, el desplegament de la Llei 24/2015 en matèria d'habitatge i pobresa energètica, millorar la resposta davant les situacions de "sensellarisme" (persones sense llar), etc.

D'altra banda, la presència de menors -per la seva vulnerabilitat- representa sempre un agreujant en qualsevol situació de risc social. Cal doncs destinar un segon pilar a les atencions a **la infància i l'adolescència**. En aquest àmbit les principals necessitats se situen al voltant de la reducció de les situacions de risc i de la lluita contra l'absentisme escolar, entenent l'escola i l'educació com una veritable eina de transformació social que s'ha de complementar amb accions de capacitació parental i familiar que permetin un desenvolupament digne d'infants i adolescents.

Un tercer eix bàsic d'actuació identificat és el referent a la **promoció de l'autonomia de les persones amb dependència i discapacitat**, així com la millora de la seva qualitat de vida i la de les persones que conformen el seu entorn, com les cuidadores i cuidadors. En aquest àmbit caldrà fer front no només a les limitacions de mobilitat o dèficits d'autonomia sinó també als problemes d'exclusió derivats d'aquestes situacions, tenint especial atenció a les persones amb problemes de salut mental.

Finalment, un altre àmbit bàsic d'intervenció és el que fa referència a la potenciació de les capacitats personals per a **la inserció social i laboral**.

Si la manca d'ingressos és el començament de les privacions és necessari buscar estratègies per promoure l'ocupació, però no en un sentit acrític sinó amb una visió de canvi del model econòmic on inserir-se laboralment i socialment.

Aquest quart pilar representa una oportunitat per a objectius diversos que van des de la promoció de l'autoocupació, l'impuls de l'economia social i solidària, el foment de l'associacionisme o el canvi d'enfocament respecte el fenomen del "sensellarisme".

En definitiva, els quatre pilars aquí assenyalats marquen el camí de les actuacions a seguir en un futur. Per assolir els reptes que es plantegen tindrà especial rellevància, a part de la capacitat organitzativa de l'Ajuntament, la capacitat de treballar en xarxa amb els agents clau de la ciutat.

4.3 Estructura de Pilars

1. Resposta a l'emergència social i cobertura de necessitats bàsiques de la ciutadania.

1.1 Garantir una provisió alimentària bàsica que sigui digna.

- 1.1.1 Millorar els lots d'alimentació incrementant els seus valors nutricionals, la diversitat de productes i la incorporació de productes bàsics no alimentaris.
- 1.1.2 Diversificar el model d'accés i distribució a l'alimentació bàsica de la ciutat.
- 1.1.3 Fomentar l'aprofitament dels aliments i reduir el seu malbaratament.
- 1.1.4 Promocionar el voluntariat i l'associacionisme en l'àmbit de l'emergència alimentària.
- 1.1.5 Garantir una alimentació adequada entre la infància i l'adolescència dins i fora de l'horari escolar.

1.2 Els subministraments bàsics.

- 1.2.1 Garantir l'aplicació i el desplegament de la Llei 24/2015.
- 1.2.2 Aturar els talls de subministrament garantint-ne el seu ús a la ciutadania.
- 1.2.3 Crear i promoure la instal·lació de comptadors socials de subministrament municipals per a aquelles persones compromeses amb un pla de treball.
- 1.2.4 Generar mecanismes de prevenció de la pobresa energètica, promovent la sostenibilitat i l'eficiència energètica.

1.3 Accés a l'habitatge.

- 1.3.1 Aprovar i aplicar un nou reglament de la Mesa d'HES (Habitatge d'Emergència Social) que doni resposta a les necessitats habitacionals no previstes en el marc normatiu supramunicipal.
- 1.3.2 Abordar situacions d'ocupacions per necessitat amb un programa d'intervenció específic i de seguiment.
- 1.3.3 Ajustar el nombre i condicions d'habitabilitat dels pisos de transició i de l'habitatge d'emergència social a les necessitats socials existents.
- 1.3.4 Vetllar per l'equilibri territorial dels pisos d'habitatge d'emergència social i la convivència en les comunitats on es troben ubicats.
- 1.3.5 Establir circuits entre serveis i agents diversos per tal de promocionar persones i famílies amb potencial de canvi i que deixin de tenir la necessitat de viure en un habitatge d'emergència social.

- 1.3.6 Garantir uns preus de lloguer social ajustats d'acord amb l'IRSC (Indicador de Renda de Sufficiència), amb una actualització periòdica, especialment pel que fa a l'habitatge d'emergència social.

1.4 Coresponsabilitat i apoderament personal i col·lectiu.

- 1.4.1 Estudiar l'establiment d'un complement econòmic que garanteixi un mínim de renda a la ciutadania.
- 1.4.2 Promoure la formació en coresponsabilitat alimentària, residencial i sobre subministraments energètics.
- 1.4.3 Promoure actuacions per la sobirania alimentària (horts urbans i espais comunitaris).
- 1.4.4 Difondre i compartir informació sobre els recursos d'habitatge i pobresa energètica (elaboració d'una guia).
- 1.4.5 Promoure noves formes de tinença urbana d'habitatge.
- 1.4.6 Promoure noves formes de consum energètic.
- 1.4.7 Millorar l'abordatge de l'afrontament emocional en les situacions d'emergència social.
- 1.4.8 Millorar la distribució de les càrregues de treball i de temps entre dones i homes, especialment en les situacions de risc.

2. Apoderament de la ciutadania i millora de la inserció social i laboral de les persones en situació de risc d'exclusió.

2.1 Millorar les condicions de vida de les persones sense llar.

- 2.1.1 Garantir una intervenció integral des de diferents àmbits (social, de salut, residencial, etc.).
- 2.1.2 Avançar cap a un model que incorpori l'enfocament del *housing first*.
- 2.1.3 Assegurar l'exercici dels drets i el compliment dels deures ciutadans, garantint l'acompliment de l'acte administratiu de l'empadronament.
- 2.1.4 Promoure espais de relacions socials per evitar la solitud.
- 2.1.5 Promoure alternatives a viure al carrer mitjançant espais de transició.

2.2 Incrementar el capital social de la població en risc d'exclusió.

- 2.2.1 Potenciar espais de trobada, relació i coneixença de persones que viuen en situació de risc d'aïllament social, així com espais de trobada entre població en situació de risc d'exclusió social i població que no es troba en aquesta situació.
- 2.2.2 Fomentar l'establiment de vincles intergeneracionals entre la població.
- 2.2.3 Potenciar un espai de mediació com a model de resolució de conflictes.
- 2.2.4 Incentivar actuacions que fomentin les competències relacionades amb la intel·ligència emocional i les habilitats socials.
- 2.2.5 Facilitar l'accés a alternatives culturals, esportives i de lleure per a persones en situació de risc d'exclusió.
- 2.2.6 Promoure i sensibilitzar sobre la igualtat entre dones i, i entre creences i cultures, així com combatre accions discriminatòries de qualsevol tipus.

46

2.3 Afavorir la inserció laboral de la població en situació de risc d'exclusió i/o amb necessitats específiques.

- 2.3.1 Fomentar iniciatives pròpies de l'economia social i solidària, especialment aquelles que fomentin la inserció laboral de qualitat.
- 2.3.2 Potenciar la implicació del teixit productiu del territori en la generació d'ocupació de qualitat per a col·lectius en situació de risc social i/o amb necessitats específiques.

- 2.3.3 Generar espais de trobada i participació entre l'administració, el món empresarial i el tercer sector, en els que puguin expressar necessitats i establir connexions per interessos comuns.
- 2.3.4 Millorar i incrementar la intermediació laboral per a persones en situació de risc d'exclusió social, especialment pel que fa a la coordinació entre els diferents agents i l'establiment d'un model d'intervenció clar i compartit.
- 2.3.5 Fomentar plans d'ocupació per a col·lectius en situació de risc d'exclusió social i millorar l'acompanyament laboral posterior.
- 2.3.6 Fomentar la formació professional, especialment la formació lligada a oportunitats d'ocupació.
- 2.3.7 Millorar les competències clau i prelaborals (autoestima, actitud, disposició a l'aprenentatge, autonomia, assertivitat, treball en equip, configuració del projecte professional, etc.) de les persones en situació de risc d'exclusió social i amb dificultats d'inserció laboral.
- 2.3.8 Ampliar els serveis propers al territori dirigits a l'orientació laboral i l'acompanyament a la inserció.
- 2.3.9 Promoure circuits directes entre serveis i agents diversos orientats a promocionar inserir persones en situació de risc d'exclusió social i amb potencial de canvi.
- 2.3.10 Promoure el treball amb la família en processos d'inserció laboral de persones en situació de risc d'exclusió social.

3. Millora de la qualitat de vida de la infància i l'adolescència.

3.1 Reduir l'absentisme i l'abandonament escolar de la infància i l'adolescència.

- 3.1.1 Realitzar un millor seguiment i coordinació tècnica en referència a l'absentisme i l'abandonament escolar.
- 3.1.2 Propiciar i capacitar a la família com a aliada del sistema educatiu.
- 3.1.3 Fomentar serveis i programes de reforç educatiu preventius: activitats extraescolars, programes pont, etc.
- 3.1.4 Generar un catàleg de serveis i recursos orientats als infants i adolescents absentistes o abandonen l'ensenyament obligatori, o amb risc de fer-ho.
- 3.1.5 Universalitzar l'accés d'infants de 0 a 3 anys a la xarxa d'escoles bressol i/o altres serveis de criança públics.

3.2 Millorar les competències socials, la intel·ligència emocional i les competències bàsiques de la infància i l'adolescència.

- 3.2.1 Millorar les competències d'intel·ligència emocional i competències socials de la infància i l'adolescència.
- 3.2.2 Fomentar l'adquisició de les competències bàsiques i transversals, especialment en l'adolescència.
- 3.2.3 Realitzar accions socioeducatives amb adolescents a l'espai públic i a l'entorn familiar (domicili).
- 3.2.4 Generar espais i canals específics de participació per a la infància i l'adolescència.

3.3 Millorar l'abordatge de la infància i l'adolescència en situacions de risc.

- 3.3.1 Millorar l'abordatge dels trastorns de salut mental en la infància i l'adolescència des de la globalitat dels serveis, avançant cap a un model més preventiu i d'acompanyament més intensiu, especialment en l'etapa adolescent.
- 3.3.2 Abordar i prevenir la violència i l'assetjament amb estratègies preventives integrals, situant l'infant al centre.
- 3.3.3 Afavorir l'acompanyament i la continuïtat de la intervenció socioeducativa en la infància i l'adolescència en situació de risc garantint l'abordatge integral i el treball en xarxa dels diferents serveis,

3.4 Millorar les condicions del medi familiar (condicions econòmiques, apoderament familiar, vincles amb la comunitat i capacitats parentals) i generar referents positius.

- 3.4.1 Abordar la privació material, els problemes emocionals i les necessitats bàsiques conseqüència de la manca de recursos familiars.
- 3.4.2 Potenciar referents positius a través de la mentoria, preferentment a infants nouvinguts.
- 3.4.3 Enfortir la xarxa comunitària i territorial que es troben a l'entorn del medi familiar.

4. Foment de l'autonomia personal i promoció de la salut en les persones en situació de risc d'exclusió social.

4.1 Millorar la qualitat de vida de les persones amb dependència i/o discapacitat.

- 4.1.1 Garantir una atenció integral i continuada (*continuum assistencial*) amb una coordinació de tots els recursos i serveis a disposició, així com proveir una orientació i informació constants tant a la persona usuària com a l'entorn més directe.
- 4.1.2 Reduir l'impacte del sobrecost pel desenvolupament de la vida diària per a persones amb discapacitat i/o dependència.
- 4.1.3 Facilitar i millorar l'accés a recursos habitacionals (places residencials, pisos tutelats, lloguer social, etc.) a les persones amb discapacitat i/o dependència.
- 4.1.4 Afavorir la permanència a l'entorn residencial habitual de la persona diversitat funcional i/o dependents, garantint que té unes bones condicions - d'higiene, d'accessibilitat i de seguretat-, així com accés a serveis i recursos de suport orientats a la millora de la seva qualitat de vida.
- 4.1.5 Prevenir i donar resposta als casos de maltractament a persones amb dependència i/o discapacitat.
- 4.1.6 Posar en marxa serveis i actuacions per prevenir i minimitzar la dependència.
- 4.1.7 Donar suport i desenvolupar recursos per la vida autònoma de les persones amb diversitat funcional i/o dependència.
- 4.1.8 Fomentar la participació comunitària de les persones amb discapacitat i/o dependència.

50

4.2 Millorar la qualitat de vida de les persones cuidadores i familiars.

- 4.2.1 Reduir la sobrecàrrega de les persones cuidadores i familiars.
- 4.2.2 Millorar les habilitats de les cuidadores, cuidadors i familiars pel que fa a l'atenció integral de les persones amb diversitat funcional i/o dependència.
- 4.2.3 Millorar els serveis i programes de respir per a familiars de persones amb discapacitat i/o dependència.

4.3 Promoció d'elements bàsics de salut en persones amb discapacitat i/o en situació de risc d'exclusió social.

- 4.3.1 Prevenir i atendre els trastorns mentals i les addicions de persones en situació de risc d'exclusió social.
- 4.3.2 Prevenir conductes de risc en col·lectius concrets, especialment pel que fa a la transmissió de malalties de transmissió sexual i els embarassos no desitjats.
- 4.3.3 Impulsar l'accés a serveis sanitaris que no són gratuïts a persones en risc d'exclusió social.
- 4.3.4 Millorar l'entorn relacional i comunitari de les persones amb problemes de salut física i/o mental.
- 4.3.5 Millorar i incrementar els recursos habitacionals per a persones amb trastorns de salut mental.
- 4.3.6 Realitzar campanyes de prevenció, sensibilització i de lluita contra l'estigma social, així com afavorir la normalització i la sensibilització cap a les persones amb discapacitat o trastorn de salut mental.
- 4.3.7 Abordar dificultats conductuals de joves amb discapacitat intel·lectual (xarxa comunitària, centres, espais terapèutics).

4.5 Millores organitzatives

La primera part del Pla Estratègic d'Acció Social presenta un conjunt de prioritats (pilars), direccions (objectius estratègics), metes (objectius específics) i passes concretes (accions) que representen el full de ruta compartit entre l'Ajuntament i el tercer sector en matèria d'acció social. Tanmateix, tan important és el *què* com el *com*: és a dir, de quins instruments, recursos i capacitats organitzatives es compta per fer efectives les accions, objectius i prioritats establertes.

El present capítol recull el conjunt de categories i objectius organitzatius en base als aspectes de millora detectats tant per professionals com per entitats que col·laboren amb l'Ajuntament. En el conjunt d'objectius organitzatius la majoria dels aspectes de millora depenen de la regidoria d'Acció Social, tot i que hi ha altres aspectes que també depenen d'altres serveis o d'altres institucions més enllà de l'Ajuntament. En el marc d'aquest pla tant el redactat com l'enfoc s'ha dissenyat de tal manera que es puguin desplegar els objectius col·laborant amb els altres agents.

L'anàlisi i la proposta s'emmarquen en el model de gestió de la qualitat EFQM (*European Foundation for Quality Management – Fundació Europea per la Gestió de la Qualitat*), que ens ha servit com a guia i marc de referència.

- Es tracta d'un instrument d'autodiagnosi i millora contínua de les organitzacions.
- Es basa en nou categories o criteris, que inclouen informació sobre l'organització i els resultats que aquesta està aconseguint.
- La seva flexibilitat permet l'aplicació a tot tipus de sectors i organitzacions.

52

Realitzant una adaptació d'aquest model s'han creat 7 categories a través de les quals poder explorar les diferents propostes de millora organitzativa:

Millora de processos clau

5.1. Avançar cap a l'establiment de processos i circuits clars, àgils i compartits:

5.1.1 Fer un mapa de processos clau que permeti identificar la cadena de valor del servei prestat.

5.1.2 Simplificar i agilitzar els tràmits eliminant estadis innecessaris o de poc valor afegit.

5.2 Revisar i millorar els processos, fent un seguiment i avaluació contínua:

5.2.1 Vetllar per la implementació de nous processos i per a la realització d'ajustos per ser més àgils, operatius i eficients.

5.2.2 Comunicar de forma constant i ràpida les instruccions, adaptant els materials i els documents afectats.

5.2.3 Comunicar adequadament a l'equip professional dels SSBT (Serveis Socials Bàsics Territorials) els canvis que es produeixen als circuits i protocols, assegurant el seguiment real dels mateixos.

5.3 Reduir la intervenció no facultativa de l'equip professional.

5.3.1 Identificar, revisar i sintetitzar les tasques administratives dels professionals amb l'objectiu de concentrar la dedicació en les tasques que aporten més valor afegit.

5.3.3 Facilitar la gestió a través de les eines informàtiques (reducció del temps d'espera, major accés a la informació, etc.).

53

5.4 Dedicar més temps al treball preventiu en relació a les situacions no previstes en la tasca professional diària.

5.4.1 Analitzar les dedicacions funcionals de l'equip de professionals per poder organitzar millor les tasques, garantint una distribució òptima de la dedicació tant per als professionals com per als objectius de servei.

5.4.2 Incorporar noves formes d'intervenció més enllà de la individual i familiar.

5.5 Millorar la resposta en situacions d'alt risc social.

5.5.1 Reservar una part de la jornada de treball de l'equip de professionals a l'atenció de perfils d'alt risc social, ja sigui a través d'intervencions individuals o grupals.

5.5.2 Actualitzar la informació sobre els protocols existents.

5.5.3 Promoure la implicació efectiva de tots els agents i administracions que comparteixen els protocols vigents per aquestes situacions.

5.5.4 Garantir un traspàs efectiu de la informació crítica quan es produeix un canvi de professionals referents.

5.6 Dotar-nos d'instruments de valoració per identificar grups de problemàtiques.

5.6.1 Consensuar i implantar un model de diagnòstic per la intervenció basat en l'evidència, dintre d'un nou model d'atenció social.

5.7 Implementar sistemes d'avaluació d'impacte de qualitat de vida.

5.7.1 Establir indicadors d'evidència de la qualitat de vida de les persones ateses per establir objectius de canvi.

Relacions amb la ciutadania

5.8 Millorar els punts d'atenció ciutadana i l'accés als Serveis Socials Bàsics.

5.8.1 Distanciar els espais i les tasques de tramitació de les d'atenció.

5.8.2 Establir uns estàndards de qualitat mínims en quant als espais d'atenció al ciutadà, tant per als professionals com per als usuaris.

5.8.3 Disposar d'una centraleta telefònica i una plataforma d'Internet per assignar dies de visita a les persones usuàries, reduint la càrrega de gestió de l'equip professional (l'agenda de treball als Centres d'Atenció Primària –CAP–).

5.9 Disposar d'una finestra única per determinats serveis.

5.9.1 Estudiar l'evolució cap al model de finestra única cap a serveis específics, com poden ser l'habitatge d'emergència social.

5.9.2 Posar en funcionament una finestra única per l'atenció de persones amb discapacitat.

5.10 Agilitzar els processos i els tràmits per la resolució dels expedients (prestacions, Renda Mínima d'Inserció –RMI–, dependència, habitatge).

5.10.1 Aplicar mesures per reduir els dies d'espera entre diferents processos (respectant l'establert normativament en relació amb els procediments administratius).

5.10.2 Incorporar l'ús de les eines informàtiques per reduir el temps dedicat a la gestió de documents.

54

Professionals

5.11 Apoderar i motivar els/les professionals a través de més coneixements, recursos tècnics, confiança i capacitat de decisió i intervenció efectiva.

5.11.1 Oferir supervisió periòdica al personal.

5.11.2 Capacitar i formar l'equip de professionals en coneixements estratègics i competències clau.

5.11.3 Desenvolupar un acompanyament periòdic dels professionals, tot alineant els objectius del servei amb de creixement professional.

5.12 Afavorir la mobilitat laboral interna i externa i establir mecanismes de promoció de les/dels professionals.

5.12.1 Estudiar la implantació de mecanismes alternatius als existents per tal que els treballadors/es i educadors/es socials puguin treballar a altres serveis (drets civils, centre d'atenció a la dona, habitatge, etc.).

5.12.2 Fer possible el canvi de les tasques i funcions entre diferents professionals.

5.12.3 Fomentar la promoció interna, mitjançant processos més transparents.

5.12.4 Reconèixer l'expertesa de professionals i promoure i acompanyar la transferència del coneixement cap als serveis del propi Ajuntament i a altres institucions externes.

Estructura organitzativa

5.13 Ajustar la dimensió i assignació de tasques dels equips i serveis en funció de les càrregues de treball (establiment de ràtios adequades).

5.13.1 Dotar els equips dels recursos necessaris en funció de les necessitats a les que han de donar resposta, incorporant indicadors de context.

5.13.2 Comunicar periòdicament els resultats globals assolits pel servei.

5.14 Planificar tenint en compte el calendari i els recursos.

5.14.1 Implementar i revisar periòdicament un Full de ruta general i per territoris.

Aliances i xarxa

5.15 Habilitar espais a nivell tècnic i polític per consensuar una visió i prioritats entre els diferents serveis municipals i els agents socials.

5.15.1 Posar en marxa el Consell d'Acció social.

5.15.2 Compartir informació i coneixement (dades, documents i fitxers) amb altres àrees de l'Ajuntament.

5.15.3 Fer una revisió dels protocols involucrant a altres serveis municipals i agents socials.

5.16 Difondre i compartir informació entre els diferents serveis i pel que fa als resultats assolits, utilitzant eines virtuals i espais compartits verticalment –en un mateix servei– o horitzontalment –entre diferents àrees o serveis–.

5.17 Treballar de forma integral, tenint en compte la família i les diverses dimensions de la persona.

5.17.1 Proveir a l'equip de professionals d'eines facilitadores per intervenir segons plans de treball prèviament planificats.

5.17.2 Establir protocols de coordinació pel treball en xarxa.

5.17.3 Impulsar grups de treball interdisciplinari i grups de territori.

5.18 Impulsar pràctiques de governança a nivell de xarxa de cooperació i de garantia del continu assistencial.

5.18.1 Compartir protocols i informació clau entre serveis.

5.18.2 Creació de comissions de seguiment en casos excepcionals.

5.19 Avançar decididament en el model d'atenció sociosanitària de Sabadell.

5.19.1 Instaurar reunions periòdiques amb l'equip sanitari i de Serveis Socials per la coordinació de casos.

5.19.2 Revestir el model sociosanitari de suport polític.

Espais i equipaments

5.20 Disposar d'espais suficients, adequats, accessibles, confortables i segurs.

5.20.1 Estudiar l'ús i la compartició d'espais buits de l'Institut Català de la Salut per part de Serveis Socials Bàsics Territorials.

5.20.2 Establir uns estàndards de qualitat en quant als espais i revisar-los periòdicament per verificar la seva adequació.

5.20.3 Senyalar degudament els despatxos de les treballadores i treballadors socials, d'educadors i educadores socials i d'administratives/ius.

5.21 Disposar dels mitjans tècnics, mobiliari i material fungible adequats.

5.21.1 Definir uns estàndards mínims pel que fa a mitjans tècnics, mobiliari i material fungible.

5.21.2 Millorar les connexions dels equips informàtics de serveis socials i la xarxa informàtica de l'Ajuntament.

56

Gestió de la informació i Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)

5.22 Tenir en compte el valor instrumental i afegit de les TIC en l'acció social.

5.22.1 Oferir formació permanent en ZRM.

5.22.2 Definir estàndards de registre: Revisar conceptes, pautes i simplificar les eines de registre.

5.22.3 Desenvolupar un seguiment i acompanyament constant als i les professionals que garanteixi una recollida de dades homogènia i una millora contínua de l'eina en base als problemes que es vagin detectant.

5.22.4 Anar adaptant progressivament les eines de recollida i gestió de la informació als nous protocols o processos que es vagin implementant.

5.23 Disposar de programes i eines més intuïtius i àgils.

5.23.1 Millorar "la calculadora" de les prestacions.

5.23.2 Disposar d'un sistema de signatura electrònica més operatiu.

5.24 Millorar el traspàs i l'accés a la informació.

5.24.1 Crear una unitat única compartida a l'àrea de serveis socials, de fàcil accés i actualitzada, per extreure la informació que faci falta en cada moment.

5. Avaluació i seguiment

5.1 Objectius i plantejament de l'avaluació i seguiment

L'avaluació i el seguiment dels plans estratègics sempre és un repte, especialment a l'hora de garantir un desplegament d'accions que facin avançar en la finalitat principal del pla. En aquest sentit, cal subratllar que el desplegament del pla serà un èxit sempre i quan permeti a la ciutat avançar en **la principal finalitat que es marca:**

Abordar i combatre els factors causants de les desigualtats que condueixen les persones a l'exclusió.

Per garantir el desplegament del PEAS i l'avenç en la finalitat establerta, el present pla es dota d'una metodologia d'avaluació i seguiment que donarà resposta als següents objectius:

- Permetre la recollida sistematitzada, anàlisi i síntesis de dades.
- Disposar de dades en referència a recursos, procés, resultats i realitat social. L'anàlisi d'informació en referència a aquests aspectes ha de permetre poder valorar aspectes clau del desplegament, tals com l'efectivitat, l'eficiència, i el canvi social generat amb les accions que s'han emprès.
- Combinar dades quantitatives i qualitatives. Les segones han de permetre interpretar indicadors, preveure tendències, assenyalar punts febles i donar recomanacions a l'Ajuntament. Les dades qualitatives s'han de basar en valoracions d'agents experts i professionals sobre la temàtica.
- Incorporació de l'enfoc, valoració i rendició de múltiples actors. Principalment es comptarà amb professionals, entitats socials i grups polítics.

57

5.2 Pla de treball anual d'avaluació i seguiment

L'avaluació i seguiment del pla seguirà un cicle anual. En aquest període s'hauran de recollir i analitzar dades, celebrar reunions de seguiment, així com elaborar documents concrets que seran publicats. A continuació s'especifiquen els espais de participació i els productes concrets que es produiran anualment.

5.2.1 Espais de seguiment, avaluació i rendició de comptes:

- **Grup de seguiment d'entitats d'acció social.** Estarà format per persones representants d'entitats escollides pel Consell d'Acció Social de Sabadell. La periodicitat de reunió d'aquest grup serà semestral. Els principals continguts de la trobada seran els següents:
  - Resum de la planificació prevista per l'Ajuntament, ja sigui a nivell de full de ruta com a nivell de pla d'actuacions anual.

- Anàlisi de millores o ajustos incorporats anteriorment, i proposta de nous ajustos o actuacions per als propers 6 mesos.
  - Repàs de la bateria d'indicadors clau del PEAS.
  - Anàlisi de dades i informació clau en referència a la realitat social de la ciutat.
  - Recollida de punts febles, aspectes de millora, valoracions i altres recomanacions.
- **Grup de seguiment professional.** Estarà format per responsables d'equips de professionals de l'Ajuntament. La seva periodicitat serà trimestral. Els principals continguts de la trobada seran els següents:
- Seguiment de la tasca d'elaboració dels diferents fulls de ruta dels equips de l'Ajuntament.
  - Resum de la planificació prevista per l'Ajuntament, ja sigui a nivell de full de ruta com a nivell de pla d'actuacions anual.
  - Incorporació de millores, ajustos i valoracions tant als fulls de ruta o actuacions, com al procediment per a l'elaboració dels instruments de desplegament del PEAS.
  - Repàs de la bateria d'indicadors clau del PEAS.
  - Anàlisi de dades i informació clau en referència a la realitat social de la ciutat.
  - Recollida de punts febles, aspectes de millora, valoracions i altres recomanacions.
- **Consell d'Acció Social de Sabadell.** Es tracta d'un espai de participació que encara s'ha de crear i del qual encara s'ha de concretar tant la reglamentació com l'estructura i qui en formarà part. Un cop creat, l'Ajuntament haurà de reportar com a mínim anualment envers el desplegament del PEAS. Els principals continguts que s'hauran d'aportar anualment a l'òrgan seran:
- Resum de la bateria d'indicadors actualitzat i de la memòria anual
  - Anàlisi de l'estat d'execució del PEAS i de la realitat social a Sabadell
  - Recollida de punts febles, aspectes de millora, valoracions i altres recomanacions.
- **Grup de seguiment de Grups Municipals.** En formaran part els i les representats dels grups municipals que ells mateixos escullin. La seva periodicitat serà anual. Els principals continguts de la trobada seran els següents:
- Resum de la bateria d'indicadors actualitzat i de la memòria anual
  - Anàlisi de l'estat d'execució del PEAS i de la realitat social a Sabadell
  - Recollida de punts febles, aspectes de millora, valoracions i altres recomanacions.

5.2.2 Productes

- **Quadre de comandament amb Indicadors bàsics del PEAS (bateria d'indicadors).** Es tracta d'un informe breu, amb taules d'indicadors que s'elaborarà semestralment. Els indicadors, que encara s'han d'elaborar, faran referència als següents tipus de variables:
  - Indicadors clau de la realitat social a Sabadell. S'hi recolliran dades bàsiques descriptives de la ciutat, així com altres indicadors de caràcter social i econòmics.
  - Indicadors clau de resultat en referència als 14 objectius estratègics dels pilars del PEAS.
  - Grau de resposta als 77 objectius específics dels pilars del PEAS. Principalment seran indicadors de procés, com per exemple: nombre d'accions executades, pressupost destinat, o valoració dels usuaris respecte alguns dels serveis o millores.
  - Indicadors clau de procés i resultat en quant als objectius organitzatius.
- **Memòria anual de l'estat del PEAS.** Es tracta d'un informe redactat extens en que es farà balanç anual del desplegament del PEAS. Incorporarà dades agregades sobre l'execució i resultats del PEAS, sobre el desenvolupament del full de ruta i del pla d'actuació anual, una interpretació dels indicadors del quadre de comandament, i un capítol de conclusions finals i recomanacions de caràcter professional. La memòria del PEAS es complimentarà amb valoracions i recomanacions qualitatives de les entitats i grups polítics municipals, una informació que s'agregarà com a annex un cop s'hagi presentat la memòria bàsica tant al Consell d'Acció Social com al Grup de seguiment dels Grups Municipals.